

RAPORT

O STANIE GMINY BRUDZEŃ DUŻY ZA ROK 2018

Spis treści

1.	CHARAKTERYSTYKA GMINY	3
1.1.	Położenie i powierzchnia gminy	3
1.2.	Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne	4
1.3.	Sołectwa	6
1.4.	Partnerstwo międzygminne	7
1.5.	Ludność i dynamika zmian.....	9
1.6.	Gospodarstwa Rolne.....	13
1.7.	Podmioty gospodarcze	15
1.8.	Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Brudzeń Duży	15
2.	SYTUACJA FINANSOWA GMINY	18
2.1.	Wysokość budżetu i poziom zadłużenia.....	18
2.2.	Zaległości podatkowe podatników	20
3.	STAN REALIZACJI INWESTYCJI.....	21
3.1.	Zadania inwestycyjne.....	21
4.	ZADANIA REMONTOWE ZREALIZOWANE W 2018 ROKU W SOŁECTWACH	26
4.1.	Remonty dróg i świetlic	26
4.2.	Fundusz sołecki	28
5.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	30
5.1.	Infrastruktura techniczna.....	30
5.2.	Zagospodarowanie przestrzenne	33
6.	GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA ŚRODOWISKA.....	35
6.1.	Gospodarowanie odpadami	35
6.2.	Zadania z zakresu ochrony środowiska.....	37
6.3.	Edukacja ekologiczna w gminie.....	39
7.	OŚWIATA, WYDARZENIA KULTURALNE, PROMOCJA GMINY	41
7.1.	Sieć szkolno-przedszkolna w 2018 roku w gminie Brudzeń Duży	41
7.2.	Baza oświatowa.....	41
7.3.	Realizowane zadania oświatowe	43
7.4.	Poziom wydatków na oświatę i zrealizowane inwestycje.....	44
7.5.	Wydarzenia kulturalne i promocja gminy	47
8.	STAN MIENIA KOMUNALNEGO	50
8.1.	Przysługujące gminie prawa własności	50
8.2.	Zmiany w stanie mienia komunalnego w 2018 roku.....	51
8.3.	Wysokość dochodów oraz wartość własności nieruchomości.....	51
9.	OPIEKA SPOŁECZNA.....	52
9.1.	Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2018 roku	52
9.2.	Gminne programy wspierania rodziny	55
9.3.	Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	61

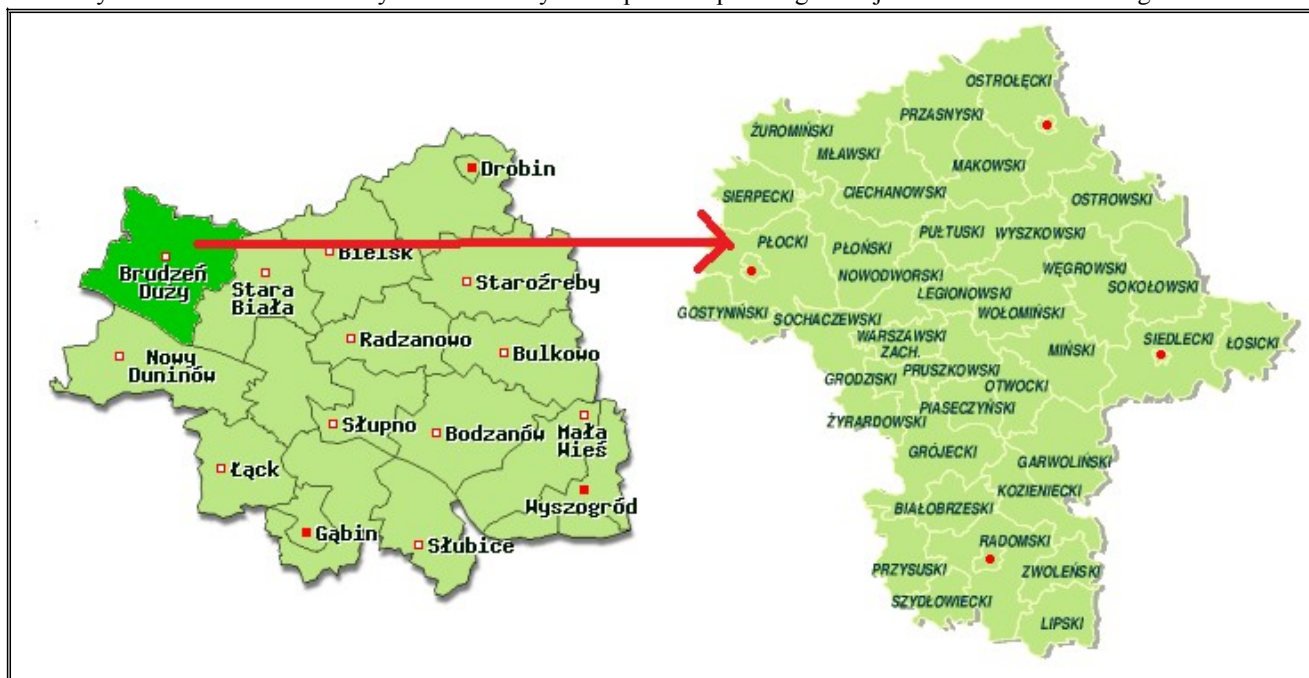
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie i powierzchnia gminy

Gminę Brudzeń Duży, w obecnych granicach administracyjnych, utworzono Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie, z dniem 1 stycznia 1973 roku.

Położna jest w województwie mazowieckim, w zachodniej części powiatu płockiego nad rzeką Wisłą, a także wzdłuż meandrującej rzeki Skrwy. Na terenie gminy znajduje się Brudzeński Park Krajobrazowy. Wśród gmin powiatu płockiego gmina Brudzeń Duży zajmuje pierwszą lokatę pod względem wielkości z powierzchnią 162 km kwadratowych, co stanowi 9% powierzchni powiatu. Liczba mieszkańców gminy na koniec 2018 roku wyniosła 8211 mieszkańców.

Rysunek 1. Położenie Gminy Brudzeń Duży na tle powiatu płockiego i województwa mazowieckiego

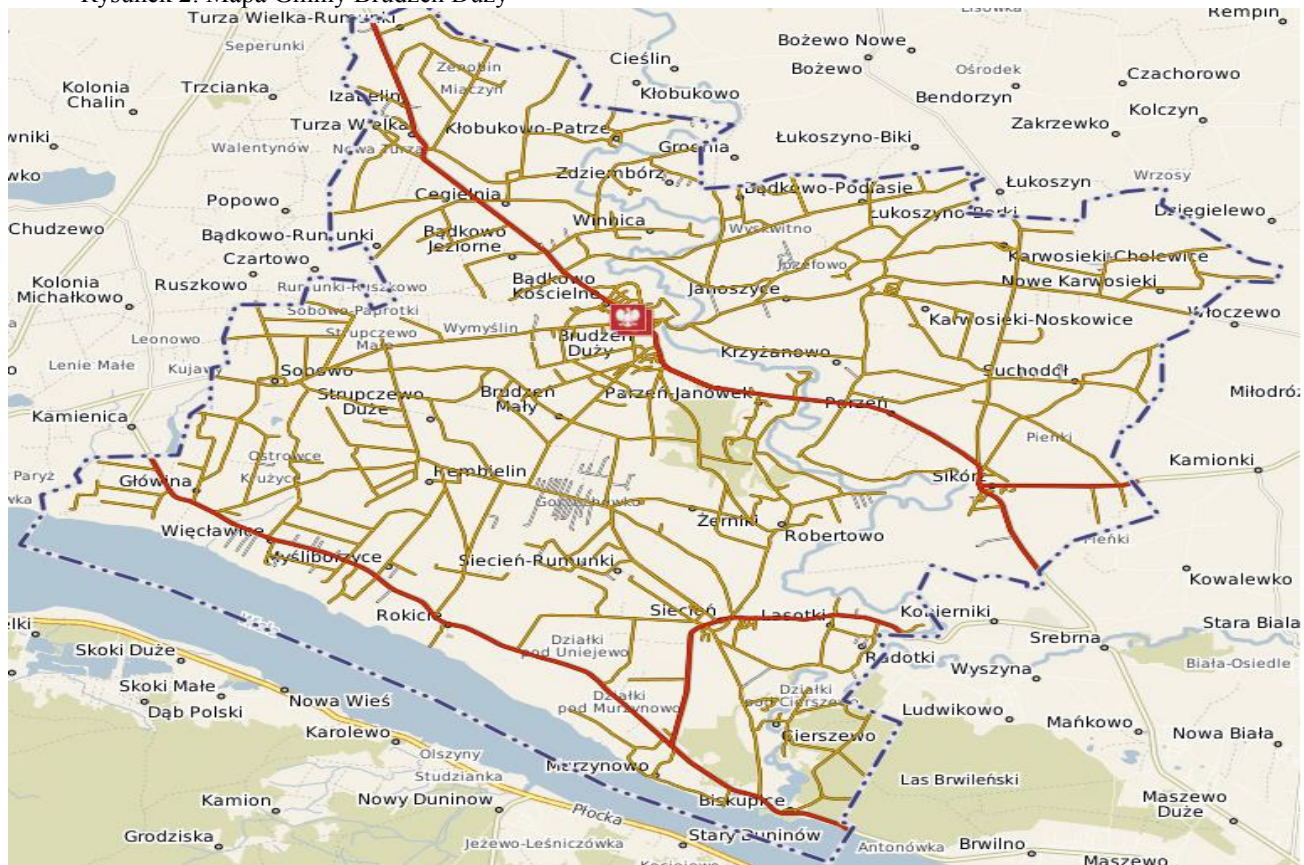

Gmina graniczy :

- od strony północno-zachodniej z gminą Tłuchowo powiatu lipnowskiego,
- od północnego wschodu z gminą Mochowo powiatu sierpeckiego,
- od wschodu z gminą Stara Biała powiatu płockiego,
- od strony południowej z rzeką Wisłą (a za nią z gminą Nowy Duninów),
- od strony południowo-zachodniej z gminą Dobrzyń nad Wisłą (a za nią z gminą Włocławek).

Gmina zlokalizowana jest na skrzyżowaniu ważnych dróg, dzięki którym możliwy jest dojazd do takich miast jak Płock, Włocławek, Toruń.

Rysunek 2. Mapa Gminy Brudzeń Duży

Siedzibą gminy jest miejscowość Brudzeń Duży, która leży na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 559 z Płocka do Lipna i dalej do Torunia oraz drogi powiatowej nr 179 prowadzącej do Dobrzynia nad Wisłą i dalej do Włocławka. Miejscowość Brudzeń Duży leży w odległości 20 km od Płocka, 30 km od Lipna, 14 km od Dobrzynia, 40 km od Włocławka, 70 km od Torunia i 130 km od Warszawy.

Bliskie sąsiedztwo Płocka i związane z tym migracje korzystnie wpływają na zwiększenie liczby mieszkańców gminy, która składa się z 43 miejscowości i podzielona jest na 33 sołectwa.

1.2. Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne

Rada Gminy Brudzeń Duży liczy 15 radnych. Przy Radzie działają następujące stałe komisje:

- Komisja Rewizyjna – 5 osób
- Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 5 osób
- Komisja Budżetowa – 5 osób
- Komisja Polityki Społecznej – 5 osób

Struktura Organizacyjna Urzędu Gminy Brudzeń Duży kształtuje się następująco:

Tabela 1. Schemat organizacyjny w Urzędzie Gminy Brudzeń Duży

Gminne jednostki organizacyjne w gminie Brudzeń Duży:

- Biuro Obsługi Szkół Samorządowych w Brudzeniu Dużym
- Gminna Biblioteka Publiczna w Brudzeniu Dużym, z filiami w Siecieniu i Sikorzu
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Brudzeniu Dużym
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Sikorzu
- Zespół Szkół w Siecieniu
- Gimnazjum im. Pawła Włodkowica w Brudzeniu Dużym

Gmina Brudzeń Duży posiada aktualne dokumenty strategiczne, przedstawiające plan osiągnięcia zamierzeń samorządu w perspektywie długofalowej.

1.3. Sołectwa

W Gminie Brudzeń Duży utworzone są 33 jednostki pomocnicze gminy – sołectwa.

Organami jednostek pomocniczych gminy są Sołtysi i Rady Sołeckie składające się z 3 – 6 członków Rad Sołeckich wybranych na czteroletnią kadencję tj. 2015 – 2019.

W skład Gminy Brudzeń Duży wchodzi 33 sołectwa o powierzchni wyznaczonej granicami administracyjnymi następujących wsi:

- 1) Sołectwo Bądkowo Kościelne (Bądkowo Kościelne, Bądkowo Jeziorne),
- 2) Sołectwo Bądkowo Rochny (Bądkowo Rochny, Bądkowo Podlasie, Łukoszyno Borki),
- 3) Sołectwo Bądkowo Rumunki (Bądkowo Rumunki),
- 4) Sołectwo Brudzeń Duży (Brudzeń Duży),
- 5) Sołectwo Brudzeń Mały (Brudzeń Mały),
- 6) Sołectwo Cegielnia (Cegielnia),
- 7) Sołectwo Główina (Główina),
- 8) Sołectwo Gorzechowo (Gorzechowo),
- 9) Sołectwo Karwosieki Cholewice (Karwosieki Cholewice),
- 10) Sołectwo Karwosieki Noskowice (Karwosieki Noskowice),
- 11) Sołectwo Kłobukowo – Patrze (Kłobukowo-Patrze),
- 12) Sołectwo Krzyżanowo (Krzyżanowo, Janoszyce),
- 13) Lasotki (Lasotki, Radotki),
- 14) Sołectwo Murzynowo (Murzynowo, Cierszewo, Biskupice),
- 15) Sołectwo Myślborzyce (Myślborzyce),
- 16) Sołectwo Nowe Karwosieki (Nowe Karwosieki),
- 17) Sołectwo Parzeń (Parzeń, Parzeń-Janówek),
- 18) Sołectwo Rembielin (Rembielin),
- 19) Sołectwo Robertowo (Robertowo),
- 20) Sołectwo Rokicie I (Rokicie wieś)
- 21) Sołectwo Rokicie II (Rokicie osiedle),
- 22) Sołectwo Siecień (Siecień),
- 23) Sołectwo Siecień Rumunki (Siecień Rumunki),
- 24) Sołectwo Sikórz (Sikórz),
- 25) Sołectwo Sobowo (Sobowo),
- 26) Sołectwo Strupczewo (Strupczewo Duże),
- 27) Sołectwo Suchodół (Suchodół),
- 28) Sołectwo Turza Mała (Turza Mała),
- 29) Sołectwo Turza Wielka (Turza Wielka, Wincentowo, Izabelin),
- 30) Sołectwo Uniejewo (Uniejewo),
- 31) Sołectwo Więclawice (Więclawice),
- 32) Sołectwo Winnica (Winnica, Zdziembórz),
- 33) Sołectwo Żerniki (Żerniki).

Rysunek 3. Mapa z podziałem na sołectwa gminy Brudzeń Duży

1.4. Partnerstwo międzygminne

Gmina Brudzeń Duży należy do **Związku Gmin Regionu Płockiego (ZGRP)**, który jest związkiem międzygminnym zrzeszającym gminy powiatu płockiego i części powiatów płońskiego oraz gostynińskiego. Założony został 14 kwietnia 1994 roku. Gminy członkowskie tworzące związek w obecnym kształcie zajmują łącznie powierzchnię 2088,79 km² zamieszkiwaną przez około 236 tysięcy mieszkańców.

Członkowie:

- **Powiat Płocki**
 - Płock
 - Drobin
 - Gąbin
 - Wyszogród
 - Bielsk
 - Bodzanów
 - Brudzeń Duży
 - Bulkowo

- Łąck
- Mała Wieś
- Nowy Duninów
- Radzanowo
- Słupno
- Stara Biała
- Staroźreby
- **Powiat Płoński**
- Czerwińsk Nad Wisłą
- **Powiat Gostyniński**
- Pacyna
- Szczawin Kościelny

Cele i władze:

- wspólne rozwiązywanie problemów o charakterze ponadgminnym
- restrukturyzacja regionu w celu pełnego wykorzystania potencjału ludzkiego i rzeczowego oraz przeciwdziałanie bezrobociu
- inicjowanie tworzenia kompleksowej infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej
- wspólne występowanie wobec uprawnionych podmiotów z inicjatywami korzystnych dla samorządu terytorialnego rozstrzygnięć legislacyjnych
- reprezentowanie wspólnych interesów gmin wchodzących w skład Związku
- podejmowanie działań integracyjnych związanych z planami utworzenia i funkcjonowania powiatu płockiego.

Pracami Związku kieruje zarząd, którego przewodniczącym jest Prezydent miasta Płocka.

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Gmina Brudzeń Duży należy do Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to największa ogólnopolska organizacja skupiająca 629 gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Związek jest bezpośrednim kontynuatorem tradycji przedwojennej organizacji o tej samej nazwie. Celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska.

Misją Związku jest służba na rzecz gmin wiejskich, a szczególnie pomoc w wysiłkach skierowanych na:

- rozwój demokracji lokalnej,
- stworzenie lokalnego rozwoju gospodarczego,
- integrację gmin i rozwój samorządności lokalnej.

Władze Związku

- Zgromadzenie Ogólne – najwyższa władza Związku Gmin Wiejskich RP, gdzie gminy członkowskie reprezentowane są przez Wójtów (Burmistrzów) lub ich pełnomocników.
- Zarząd – władza wykonawcza, organ odpowiadający za faktyczne, codzienne działania stowarzyszenia, zarządza stowarzyszeniem i reprezentuje je na zewnątrz. Zarząd jest wybierany spośród Wójtów (Burmistrzów) gmin członkowskich Związku.
- Komisja Rewizyjna – organ kontroli wewnętrznej, którego zadanie to kontrola całokształtu pracy zarządu, w tym zgodności ze statutem oraz obowiązującym prawem. Komisja wybierana jest spośród Wójtów (Burmistrzów) gmin członkowskich Związków.
- Rada Regionalna – powołana przez Zarząd na podstawie Statutu Związku jako fakultatywny organ Związku, jednostka pomocnicza w realizacji zadań Związku.

Gmina Brudzeń Duży należy do **Lokalne Grupy Działania „Aktywni Razem”** utworzonej w 2014 roku. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania AKTYWNI RAZEM (LGD) skupia przedstawicieli z sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Inicjatorem powstania stowarzyszenia była Fundacja Aktywni Razem wdrażająca jako Lokalna Grupa Działania Inicjatywę Leader w latach 2006-2015.

Cele:

- szerokie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i małych miast
- poprawa konkurencyjności obszaru LGD, jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej
- aktywizacja oraz inicjowanie współdziałania lokalnych środowisk.

Obszar działania

Miasta i gminy północno-zachodniego Mazowsza:

- Brudzeń Duży
- Gąbin (gmina miejsko-wiejska)
- Gostynin (gmina miejska)
- Gostynin (gmina wiejska)
- Iłów
- Łąck
- Nowy Duninów
- Pacyna
- Sanniki (gmina miejsko-wiejska)
- Słubice
- Szczawin Kościelny

Obszar objęty działalnością to 1386 km² z prawie 85 tys. mieszkańców.

Członkowie i władze stowarzyszenia

Członkami Stowarzyszenia jest ponad 70 osób reprezentujących sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy, w tym;

- władze publiczne i inne instytucje publiczne
- partnerzy gospodarczy i społeczni
- mieszkańcy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, w tym działające na rzecz ochrony środowiska i organizacji pozarządowych.

Władze Stowarzyszenia:

- Walne Zebranie Członków
- Rada
- Zarząd
- Komisja Rewizyjna.

1.5. Ludność i dynamika zmian

Dużym atutem Gminy jest bliskie położenie Płocka, stanowiącego siedzibę powiatu płockiego – oddalone średnio o ok. 20 km oraz stosunkowo nieduża odległość od Warszawy (ok. 130 km)

siedziby władz województwa mazowieckiego, największego miasta kraju oraz stolicy Państwa. Bliskie sąsiedztwo Płocka i związane z tym migracje korzystnie wpływają na zwiększenie liczby mieszkańców Gminy oraz rozwój lokalnych i regionalnych firm handlowych i usługowych.

Tabela 2. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba osób zamieszkujących w miejscowości				
		2018-01-01	2018-03-31	2018-06-30	2018-09-30	2018-12-31
1	Biskupice	3	3	3	3	3
2	Bądkowo Jeziorne	120	121	122	121	121
3	Bądkowo Kościelne	360	365	363	364	361
4	Bądkowo-Podlasie	55	55	55	55	56
5	Bądkowo-Rochny	40	40	40	41	41
6	Bądkowo-Rumunki	42	42	43	45	45
7	Brudzeń Duży	1079	1085	1085	1084	1100
8	Brudzeń Mały	138	141	138	135	133
9	Cegielnia	91	93	93	92	92
10	Cierzewo	17	17	17	17	18
11	Główina	347	345	341	342	342
12	Gorzechowo	194	196	196	197	196
13	Izabelin	89	87	86	85	88
14	Janoszyce	83	82	81	80	77
15	Karwosieki-Cholewice	174	175	174	173	173
16	Karwosieki-Noskowice	100	99	99	102	103
17	Kłobukowo-Patrze	30	30	30	30	30
18	Krzyżanowo	100	99	99	97	98
19	Laskotki	136	136	135	139	138
20	Łukoszyno-Borki	78	77	77	77	76
21	Murzynowo	221	225	225	224	226
22	Myślaborzyce	120	119	119	120	121
23	Nowe Karwosieki	127	127	126	127	126
24	Parzeń	410	411	414	415	415
25	Parzeń-Janówek	84	82	81	85	85
26	Radotki	43	43	43	43	42
27	Rembielin	168	166	166	166	167
28	Robertowo	100	100	100	99	98
29	Rokicie	221	220	219	221	213
30	Siecień-Rumunki	143	143	144	144	144
31	Siecień	808	805	804	802	807
32	Sikórz	999	995	1001	995	998
33	Sobowo	353	350	348	345	350
34	Strupczewo Duże	201	200	201	203	202
35	Suchodół	146	147	147	146	144
36	Turza Mała	144	143	144	144	145
37	Turza Wielka	70	67	65	61	67
38	Uniejewo	108	112	112	113	113
39	Więclawice	186	185	185	183	185
40	Wincentowo	58	59	60	62	63

41	Winnica	42	42	42	40	39
42	Zdziembórz	43	44	44	45	45
43	Żerniki	128	128	128	127	125
	RAZEM	8199	8201	8195	8189	8211

Tabela 3. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw

LP.	Sołectwo	Liczba osób zamieszkujących sołectwo				
		2018-01-01	2018-03-31	2018-06-30	2018-09-30	2018-12-31
1	Bądkowo Kościelne	481	486	485	485	482
2	Bądkowo-Rochny	173	172	172	173	173
3	Bądkowo-Rumunki	42	42	43	45	45
4	Brudzeń Duży	1079	1085	1085	1084	1100
5	Brudzeń Mały	138	141	138	135	133
6	Cegielnia	91	93	93	92	92
7	Główina	347	345	341	342	342
8	Gorzechowo	194	196	196	197	196
9	Karwosieki-Cholewice	174	175	174	173	173
10	Karwosieki-Noskowice	100	99	99	102	103
11	Kłobukowo-Patrze	30	30	30	30	30
12	Krzyżanowo	183	181	180	177	175
13	Lasotki	179	179	178	182	180
14	Murzynowo	241	245	245	244	247
15	Myślaborzyce	120	119	119	120	121
16	Nowe Karwosieki	127	127	126	127	126
17	Parzeń	494	493	495	500	500
18	Rembielin	168	166	166	166	167
19	Robertowo	100	100	100	99	98
20	Rokicie I wieś	82	81	80	82	76
21	Rokicie II osiedle	139	139	139	139	137
22	Siecień-Rumunki	143	143	144	144	144
23	Siecień	808	805	804	802	807
24	Sikórz	999	995	1001	995	998
25	Sobowo	353	350	348	345	350
26	Strupczewo Duże	201	200	201	203	202
27	Suchodół	146	147	147	146	144
28	Turza Mała	144	143	144	144	145
29	Turza Wielka	217	213	211	208	218
30	Uniejewo	108	112	112	113	113
31	Więclawice	185	185	185	183	185
32	Winnica	85	86	86	85	84
33	Żerniki	128	128	128	127	125
	Razem	8199	8201	8195	8189	8211

Największa liczba ludności zamieszkuje Brudzeń Duży – 1100 osoby, który pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno - usługowego i w którym mieści się Urząd Gminy. Niewiele mniej osób zamieszkuje sołectwo Sikórz – 998 osoby oraz Siecień – 807 osób.

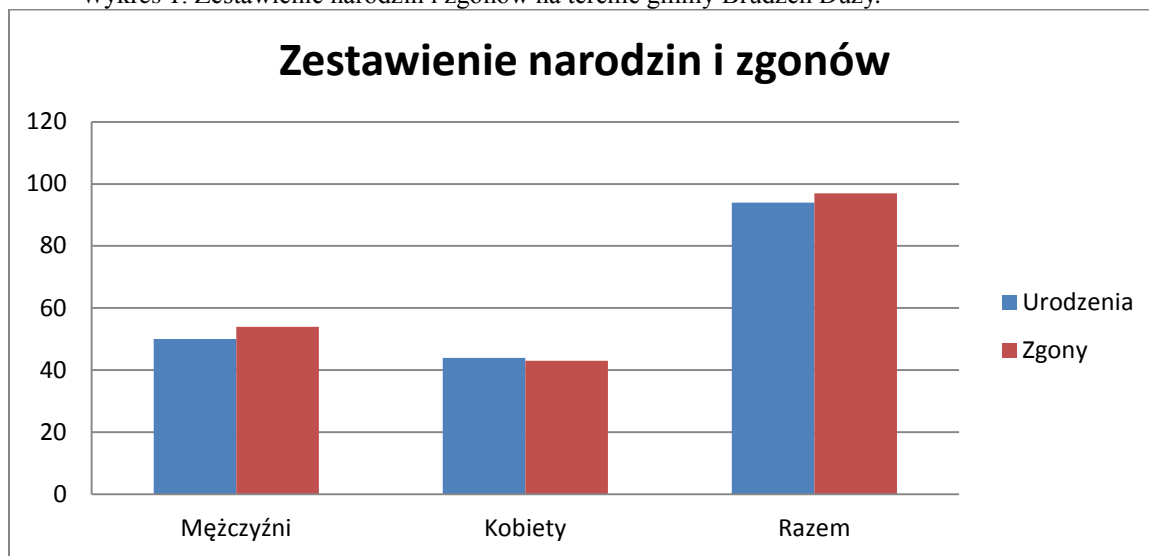
Tabela 4. Liczba urodzeń na terenie gminy Brudzeń Duży w 2018 roku

Urodzenia	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2018-03-31	11	9	20
2018-06-30	5	15	20
2018-09-30	15	6	21
2018-12-31	19	14	33
Razem	50	44	94

Tabela 5. Liczba zgonów na terenie gminy Brudzeń Duży w 2018 roku

Zgony	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2018-03-31	14	11	25
2018-06-30	16	9	25
2018-09-30	8	14	22
2018-12-31	16	9	25
Razem	54	43	97

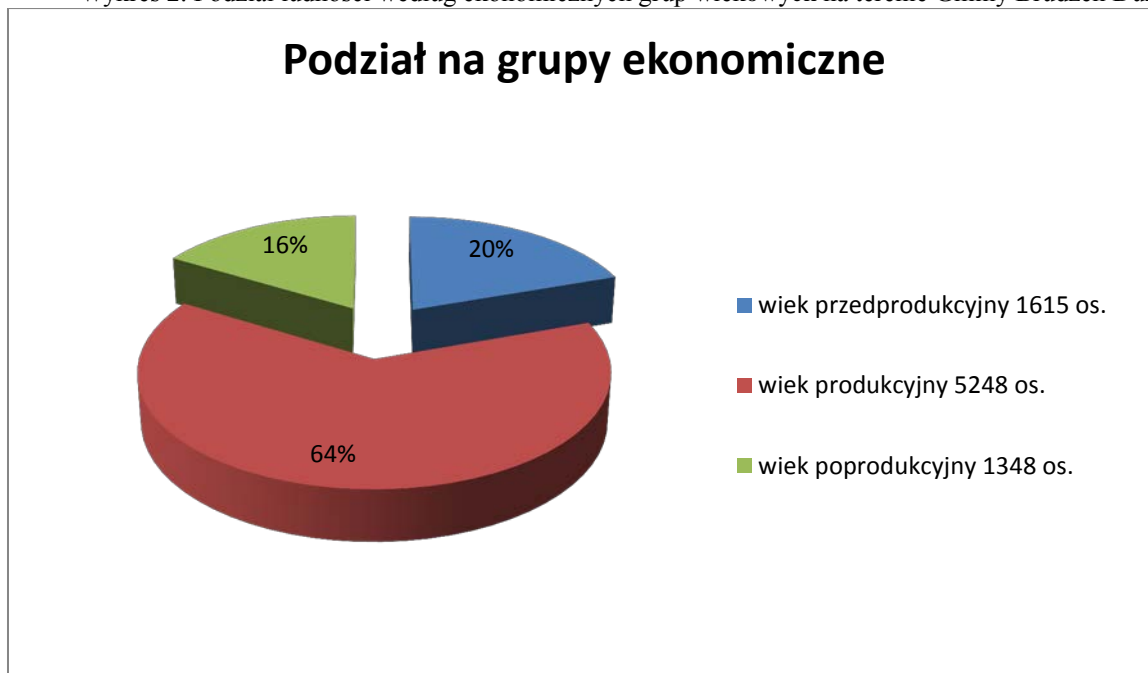
Wykres 1. Zestawienie narodzin i zgonów na terenie gminy Brudzeń Duży.

Przyrost naturalny na terenie gminy Brudzeń Duży ulegał wahaniom i od roku 2010 przyjmował wartości ujemne. Niepokojący jest fakt, że wskaźnik w ostatnich latach mimo wartości bliskich zeru nadal przyjmował wartości ujemne.

Saldo migracji w gminie Brudzeń Duży przyjmowało wartości dodatnie, co potwierdza korzystne warunki mieszkaniowe na terenie gminy, a także ogólnopolską tendencję polegającą na osiedlaniu się ludności na terenach położonych w bliskim sąsiedztwie miast.

Wykres 2. Podział ludności według ekonomicznych grup wiekowych na terenie Gminy Brudzeń Duży

1.6. Gospodarstwa Rolne

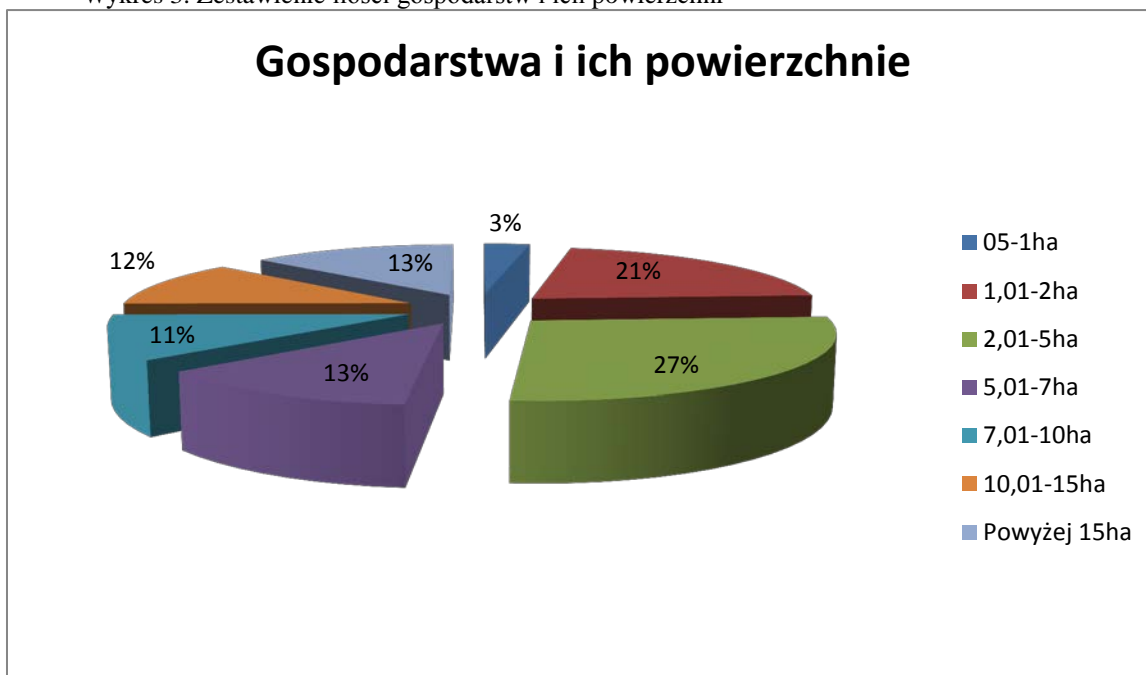
Brudzeń Duży jest gminą wiejską, na której terenie istotną rolę pełni rolnictwo. Gmina posiada jednak niekorzystne warunki do produkcji rolnej. Większość gleb, to gleby o średniej i niskiej przydatności do produkcji rolniczej. Grunty o wysokich klasach bonitacyjnych zajmują niewielką część użytków rolnych. Rozproszenie produkcji, słabe gleby, niski poziom opadów nie sprzyjają intensywnej produkcji rolniczej i są czynnikiem mającym negatywny wpływ również na tempo rozwoju firm z branży rolniczej.

W okresie wiosenno-letnim w 2018 roku na terenie naszej gminy wystąpiła susza, na wniosek Wójta, Wojewoda powołał komisję do szacowania strat Zarządzeniem nr 447 z dnia 02 lipca 2018 r. Komisja szacowała straty w uprawach rolniczych i ogrodniczych sporządzając na tej podstawie protokoły. Z wnioskiem o oszacowanie szkód wystąpiło 302 producentów rolnych. Na podstawie sporządzonej dokumentacji rolnicy mogli otrzymać pomoc finansową.

Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych

Liczba gospodarstw wg powierzchni	
Zakres powierzchni	Ilość gospodarstw
Od 0,5 - 1 ha włącznie	41
1,01 - 2 ha	287
2,01 - 5 ha	372
5,01 - 7 ha	171
7,01 – 10 ha	150
10,01 – 15 ha	157
Powyżej 15 ha	184

Wykres 3. Zestawienie ilości gospodarstw i ich powierzchni

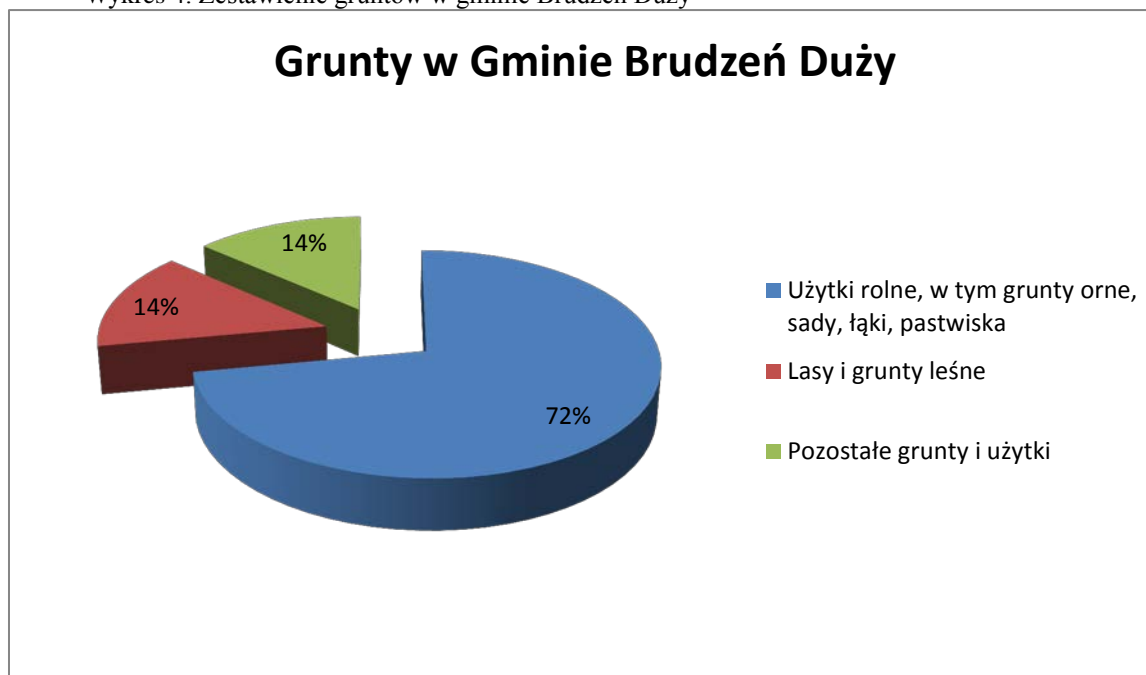

Na koniec 2018 roku na terenie gminy Brudzeń Duży funkcjonowały 1 362 gospodarstwa rolne.

Tabela 7. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2018r.
użytki rolne	ha	11 629,00
grunty orne	ha	10 365,00
sady	ha	207,00
łąki:	ha	620,00
-w tym nieużytkowane	ha	13,00
pastwiska:	ha	510,00
-w tym nieużytkowane	ha	9,00
lasy i grunty leśne	ha	2 396,00
pozostałe grunty i nieużytki	ha	465,00
razem	ha	14 490,00
Powierzchnia gminy ogółem	ha	16 200,00

Wykres 4. Zestawienie gruntów w gminie Brudzeń Duży

1.7. Podmioty gospodarcze

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 01 stycznia 2018 roku ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, zgłoszonych w Urzędzie Gminy Brudzeń Duży, które miały główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w gminie Brudzeń Duży wynosiła 116 podmiotów działających na terenie gminy.

Natomiast w okresie od 01 stycznia 2018r. do 31 grudnia 2018r. zostało złożonych 168 wniosków w zakresie podmiotów gospodarczych, które miały główne miejsce prowadzenia działalności w gminie Brudzeń Duży. I tak, 26 wniosków dotyczyło założenia podmiotu, 58 wniosków dokonania zmian podmiotów, 46 wniosków zmian z zawieszeniem podmiotów, 19 wniosków zmian ze wznowieniem oraz 19 wniosków zakończenia działalności podmiotów gospodarczych.

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne.

Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: transport drogowy towarów, usługi ogólnobudowlane, handel i naprawa pojazdów samochodowych, stolarka budowlana.

1.8. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Brudzeń Duży

Towarzystwo Przyjaciół Gminy Brudzeń Duży im. Pawła Włodkowica

Główne działania:

- wydawanie od 2001 roku bezpłatnego pisma społeczno-kulturalnego „Mazowiecka Szwajcaria” (nakład 600 sztuk)
- organizacja zawodów rowerowych dla młodzieży (przejęta po latach przez Urząd)
- konkursy wiedzy o gminie dla młodzieży szkolnej
- wystawy fotograficzne o gminie organizowane w szkołach
- wykonanie w Turzy Małej tablicy ku czci Jana Gniazdowskiego nauczyciela lokalnego i działacza Polskiej Organizacji Wojskowej.

Stowarzyszenie Mieszkańców Siecienia i Okolic na Rzecz Wspierania Aktywności Lokalnej

Główne działania:

- stypendia pomostowe dla maturzystów, którzy dostali się do uczelni publicznych (500 złotych miesięcznie , 2-5 osób rocznie od 2008 roku)
- oznakowanie tras turystycznych (trasa rowerowa, szlak etnograficzny)
- akcje z wolontariatem pracowniczym firmy Levi Straussa – sprzątanie muzeum w Murzynowie, plac zabaw dla dzieci
- projekty edukacyjno-kulturalne ze szkołami („Wychodząc z cienia” – projekt fotograficzny z elementami aktorskimi, „Taniec łączy pokolenia”).
- imprezy otwarte - „Siecieniada”
- organizacja turniejów piłki nożnej

Stowarzyszenie Przyjaciół Sobowa

Główne działania:

- prowadzenie orkiestry dętej (32 członków)
- projekt izby pamięci poświęconej Lechowi Wałęsie realizowany wspólnie z parafią
- warsztaty dla dzieci – robienie ozdób świątecznych
- prowadzenie świetlicy dla dzieci
- koncerty, pogadanki w ramach akcji 25- lecie Wolności

Stowarzyszenie Obudzić Pasję

Główne działania:

- warsztaty z dziećmi – robienie palm, ozdób świątecznych (uczestniczyło około 80 dzieci).

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Jedna droga”

Główne działania:

- integracja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnymi
- organizacja wyjazdów integracyjnych dla dzieci

Koło Gospodyń Wiejskich w Strupczewie „ Kreatywne Kobiety”

Koło Gospodyń Wiejskich w Murzynowie

Koło Gospodyń Wiejskich w Sobowie „ Biedronki”

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Płock. W kole Brudzeń Duży działają 83 osoby, w tym zespół muzyczny Sami Swoi.

Ludowy Klub Sportowy Wisła Główna – Sobowo. Klub piłkarski działający od 2005 roku. W sezonie 2018/19 grający w klasie A, Płocki Okręgowy Związek Piłki Nożnej. W klubie działa również sekcja młodzieżowa występująca w lidze D1 Płockiego Związku Piłki Nożnej i grupa Żak występująca w Orlen- Liga. W klubie na koniec 2018 roku zgłoszonych do rozgrywek było około 60 zawodników.

Płocki Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku

jest to jedna z największych tego typu inicjatyw edukacyjnych przeznaczonych dla seniorów, która swym zasięgiem objęła również gminę Brudzeń Duży. Uniwersytet ma celu umożliwienie osobom powyżej 50 roku życia zdobywania i poszerzania wiedzy oraz umiejętności, zaspokajanie potrzeb w zakresie samokształcenia i zagospodarowania czasu wolnego. Założycielem PPUTW jest Samodzielne Koło Terenowe nr 168 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Małej Wsi. Patronat honorowy nad uniwersytetem objęli: Marszałek

**PŁOCKI POWIATOWY
UNIwersytet
TRZECIEGO WIEKU**

Województwa mazowieckiego, Starosta Płocki, Społeczne Towarzystwo Oświatowe oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych. Patronat naukowy sprawuje Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku.

Cele Płockiego Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku – sekcja Brudzeń Duży:

- edukacja w różnych dziedzinach nauk
- włączanie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego,
- rozwijanie sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej osób starszych,
- przeciwdziałanie samotności
- zapobieganie wykluczenia społecznego osób starszych,
- zacieśnienia więzi osób starszych z młodzieżą
- upowszechnienie kultury oraz ułatwienie dostępu do dóbr kultury dla osób starszych,
- upowszechnienie profilaktyki gerontologicznej, promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia.

Formy zajęć:

- wykłady audytoryjne lub monograficzne
- wykłady w sekcjach grupach
- wykłady otwarte
- warsztaty tematyczne
- seminaria
- konwersatoria
- kursy języków obcych (lektoraty)
- kursy komputerowe
- zajęcia ruchowe
- wyjazdy edukacyjne: muzea, wystawy itp.
- wycieczki turystyczne
- inne rodzaje zajęć np. chór, zespół muzyczny, kabaret itp.

Na terenie gminy działają następujące OSP:

- OSP Bądkowo Kościelne
- OSP Karwosieki Noskowice
- OSP Nowe Karwosieki
- OSP Parzeń
- OSP Siecień
- OSP Sikórz
- OSP Sobowo
- OSP Suchodół
- OSP Turza Mała
- OSP Żerniki

2. SYTUACJA FINANSOWA GMINY

2.1. Wysokość budżetu i poziom zadłużenia

Budżet gminy na 2018 rok został zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy nr XXVIII/201/17 z dnia 29 grudnia 2017r.

Dochody gminy zrealizowano w kwocie 31 759 860,70 na planowane 31 751 992,62 tj. 100,02% planu. Dochody majątkowe zrealizowano w kwocie 757 394,45 na planowane 757 416,00 tj. 100,00% planu, dochody bieżące zrealizowano w kwocie 31 002 466,25 na planowane 30 994 576,62 tj. 100,03% planu.

Wydatki gminy zrealizowano w kwocie 33 627 537,59 na planowane 34 185 202,62 tj. 98,37% planu. Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 3 885 696,78 na planowane 3 934 478,55 tj. 98,76% planu. Wydatki bieżące zrealizowano w kwocie 29 741 840,81 na planowane 30 250 724,07 tj. 98,32% planu.

Na dzień 31.12.2018r. kredyt do spłaty wynosi 8 948 359,00 zadłużenie z tytułu emisji obligacji wynosi 2 000 000,00.

Pozostałości wolnych środków na 31.12.2018 r. wynosi 566 024,18.

Wydatki zrealizowane w ramach funduszy sołeckich wynoszą 513 932,84.

Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami w 2018 r. wynoszą 9 848 290,32.

Gmina otrzymała dofinansowanie na realizację zadania majątkowego pn. „Budowa dróg osiedlowych w miejscowości Siecień”, w kwocie 626 424,75 z EFR, oraz kwotę 100 000,00 z budżetu Województwa Mazowieckiego na dofinansowanie zadania majątkowego pn. „Wykonanie projektu oraz budowa - modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Turza Mała gmina Brudzeń Duży”. Z Funduszu Sprawiedliwości wpłynęły środki na zakup wyposażenia dla OSP w Bądkowie Kościelnym, Sikorzu i Sobowie w kwocie 22 275,00. Starostwo Powiatowe w Płocku przekazało środki w kwocie 18 000,00 na wydatki rzeczowe dla OSP w Parzeniu, Sikorzu, Sobowie i w Karwosiekach Noskowicach. Ponadto z budżetu Województwa Mazowieckiego wpłynęły środki finansowe na remont strażnicy OSP w Bądkowie Kościelnym w kwocie 41 737,00.

Tabela 8. Wykonanie dochodów w poszczególnych działach w 2018 roku

Dział	Nazwa	Plan	Wykonanie	% wykonania
010	Rolnictwo i łowiectwo	799 959,43	799 959,63	100
600	Transport i łączność	726 425,00	726 424,75	100
700	Gospodarka mieszkaniowa	67 891,00	64 615,32	95,18
750	Administracja publiczna	127 508,00	125 904,55	98,74
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	97 813,00	91 998,91	94,06
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	84 017,00	82 012,00	97,61

756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	8 986 097,51	9 016 193,18	100,33
758	Różne rozliczenia	10 761 356,00	10 761 356,00	100
801	Oświata i wychowanie	639 306,72	634 424,72	99,24
852	Pomoc społeczna	421 767,00	422 128,29	100,09
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	92 970,00	92 970,00	100
855	Rodzina	8 842 051,00	8 832 761,47	99,89
926	Kultura fizyczna	104 830,96	109 111,88	104,08

Tabela 9. Wykonanie wydatków w poszczególnych działach w 2018 roku

Dział	Nazwa	Plan	Wykonanie	% wykonania
010	Rolnictwo i łowiectwo	1 260 618,43	1 233 365,38	97,84
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	350 000,00	331 031,62	94,58
600	Transport i łączność	4 206 744,87	4 189 236,82	99,58
700	Gospodarka mieszkaniowa	128 000,00	127 038,42	99,25
710	Działalność usługowa	24 000,00	23 579,18	98,25
750	Administracja publiczna	3 817 998,00	3 796 745,18	99,44
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	97 813,00	91 998,91	93,96
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	366 759,00	363 559,03	99,13
757	Obsługa długu publicznego	295 000,00	294 435,89	99,81
758	Różne rozliczenia	87 120,00	6 783,00	7,79
801	Oświata i wychowanie	11 690 845,00	11 421 535,79	97,7
851	Ochrona Zdrowia	111 673,51	109 965,59	98,47

852	Pomoc społeczna	1 293 485,00	1 238 555,08	95,75
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	447 657,72	441 477,58	98,62
855	Rodzina	8 996 672,00	8 968 003,62	99,68
900	Gospodarka komunalna i Ochrona Środowiska	664 429,61	657 797,14	99,00
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	261 386,48	249 924,85	95,62
926	Kultura fizyczna	85 000,00	82 504,51	97,06

2.2 Zaległości podatkowe podatników

Tabela 10. Zaległości z tytułu podatków w 2018 roku

	Osoby fizyczne	Osoby prawne
Podatek od nieruchomości	83 227,94 zł	271 761,45 zł
Podatek rolny	68 949,47 zł	0,00 zł
Podatek leśny	1 620,70 zł	0,00 zł
Podatek od środków transportowych	31 435,85 zł	4 239,08 zł
Łącznie:	185 233,96 zł	276 000,53 zł

3. STAN REALIZACJI INWESTYCJI

3.1. Zadania inwestycyjne

Tabela 11. Zadania inwestycyjne

Lp.	Nazwa zadania	Data realizacji	Koszty poniesione i do poniesienia w PLN	Zakres prac	Uwagi
1.	Ekspertyza stanu ochrony przeciwpożarowej oraz wykonanie projektu obudowy klatki schodowej w Zespole Szkół w Siecieniu	2017-2018	248 897,22	Budynek szkoły po kontroli straży pożarowej została poddany ekspertyzie pożarowej. Zrealizowano wydzielenie pożarowe klatki schodowej z odpowiednich przegród szklanych oraz jej napowietrzanie połączone z oddymianiem. Wykonano wymianę hydrantów pożarowych oraz między innymi stosownie do opracowania drzwi w klasie odporności ogniowej, a także oświetlenie ewakuacyjnego.	Zadanie zakończone.
2.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gmin Związków Gmin Regionu Płockiego cz. I, II, III	2017-2019	1 005 680,87	<p>CZĘŚCI I:</p> <p>I. Architektura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty rozbiórkowe i przygotowawcze, 2. Przedłużenie połączenia dachu, 3. Docieplenie ścian, 4. Obróbki blacharskie, 5. Opaska wokół budynku, 6. Rusztowania i wywóz gruzu, 7. Docieplenie stropu poddasza 8. Ocieplenie dachu (poddasza) nad klatką schodową 9. Ocieplenie dachu (poddasza) nad łącznikiem <p>II. Sanitarne (system ogrzewania)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Instalacja co 2. Rozdział ciepła co i ct <p>CZĘŚĆ II:</p> <p>A. Przedszkole zabytkowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane, 2. Instalacja odgromowa <p>B. Szkoła:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane: <ul style="list-style-type: none"> - Roboty demontażowe stolarki okiennej i drzwiowej, - Montaż stolarki okiennej i 	Zadanie zakończone. Dofinansowanie będzie możliwe po rozliczeniu projektu.

				<p>drzwiowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wymiana zadaszzenia, - Kominy, - Roboty wewnętrzne w kotłowni, <p>2. Roboty instalacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Instalacja co, - Kotłownia, <p>3. Instalacja odgromowa</p> <p>4. Oświetlenie zewnętrzne</p> <p>Część III</p> <p>1. Roboty budowlane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymiana w holu posadzki z płytek PCV na wykładziny typu Tarket, ▪ demontaż w kuchni posadzki z płytek na zaprawie cementowej i ułożenie płytek o wym. 30x30 typu gres, <p>2. Roboty instalacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymiana kanalizacji sanitarnej w kuchni oraz w szkole wraz z wymianą zlewozmywaków, umywalek i syfonów żeliwnych, wc 	
3.	Budowa dróg osiedlowych w Siecieniu	2017-2018	1 641 025,89	<p>Wykonanie n/w elementów robót:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Roboty w zakresie burzenia, roboty ziemne – droga gminna, b) Fundamentowanie dróg – droga gminna, c) Roboty w zakresie nawierzchni dróg – droga gminna, d) Instalowanie znaków drogowych – droga gminna, e) Roboty w zakresie kształtowania terenów zielonych – droga gminna, f) Roboty budowlane w zakresie budowy wodociągów i rurociągów do odprowadzania ścieków – droga gminna, g) Roboty budowlane w zakresie linii telefonicznych – droga gminna, h) Roboty w zakresie burzenia, roboty ziemne – droga wewnętrzna, 	Zadanie zakończone. Dofinansowanie z EFR w kwocie 626 424,75 zł.

				<p>i) Fundamentowanie dróg – droga wewnętrzna,</p> <p>j) Roboty w zakresie nawierzchni dróg – droga wewnętrzna</p> <p>k) Instalowanie znaków drogowych – droga wewnętrzna,</p> <p>l) Roboty w zakresie kształtowania terenów zielonych – droga wewnętrzna,</p> <p>m) Roboty budowlane w zakresie budowy wodociągów i rurociągów do odprowadzania ścieków – droga wewnętrzna,</p> <p>n) Roboty budowlane w zakresie linii telefonicznych – droga wewnętrzna.</p>	
4.	<p>Poprawa wyposażenia Gminy Brudzeń Duży w infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną w latach 2017-2020: Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Więclawice” wraz z przyłączami wodociągowymi dla zabudowy mieszkaniowej</p>	2017-2018	359 142,44	<p>Wodociąg przeznaczony do zaopatrzenia mieszkańców w wodę byt.-gosp. oraz na cele p.poż. Wykonanie: sieć wodociągowa.</p>	Zadanie zakończone.
5.	<p>Wykonanie projektu oraz budowa, modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Turza Mała</p>	2017-2018	954 497,68	<p>Przebudowa drogi gminnej o długości 1138,08 m i szerokości 4m. Wykonano warstwę wiążącą nawierzchni bitumicznej, którą zamknięto powierzchniowym utrwaleniem z grysowaniem. Podbudowa z kruszywa naturalnego (pospółka) 15 cm + kruszywo łamane 20 cm</p>	<p>Zadanie zakończone, wysokość dotacji przyznanej z budżetu Województwa Mazowieckiego- 100 000,00 zł.</p>
6.	<p>Wykonanie projektu kanalizacji w miejscowości Sikórz i Brudzeń</p>	2018-2019	166 104,99	<p>Zrealizowano zadanie projektowe sieci kanalizacji bytowej w całej miejscowości wraz z rurociągiem tłocznym do miejscowości Maszewo Duże, gdzie wykorzystując istniejącą sieć kanalizacji bytowej gm. Stara Biała ścieki</p>	Zadanie w trakcie realizacji.

				zostaną przekierowane do oczyszczalni miejskiej.	
7.	Zakup samochodu strażackiego dla OSP Sobowo	2018	49 389,00	Dostawa fabrycznie nowego, lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego z agregatem wysokociśnieniowym i zbiornikiem wody dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Sobowie.	Zadanie zakończone. Łączny koszt samochodu pożarowego poniesiony przez jednostkę wyniósł: ok 227 389,00zł. Dofinansowanie: 120 000,00zł – NFOŚiGW, 58 000,00zł – Ministerstwo Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.
8.	Budowa budynku wielofunkcyjnego, świetlicy wiejskiej w Siecieniu	2018-2021	8 610,00	Wsparcie lokalnego rozwoju na terenie Gminy Brudzeń poprzez budowę świetlicy wiejskiej w miejscowości Siecień, która będzie służyć aktywizacji i integracji lokalnej społeczności.	Zadanie w trakcie realizacji, szacowany koszt realizacji zadania ok. 897 738,90 zł, dofinansowanie w kwocie 452 008,00 zł.
9.	Zakup, dostawa, demontaż starych i montaż 3 nowych wiat przystankowych w miejscowości: Brudzeń Duży, Sobowo, Strupczewo Duże	2018	46 740,00	Zakup, dostawa, demontaż starych i montaż 3 nowych wiat przystankowych	Zadanie zakończone.
10.	Zmiana sposobu użytkowania budynku po byłej Szkole Podstawowej w Głównie – utworzenie lokali socjalnych na potrzeby mieszkańców gminy” – w zakresie wykonania zaplecza dla klubu sportowego	2018-2019	5 000,00 Pozostałe wydatki ponoszone są w 2019 r.	Wykonanie zaplecza dla klubu sportowego, w którym wydzielono szatnię dla gospodarzy i gości wraz z węzłami higieniczno-sanitarnymi, oraz szatnię dla sędziów wraz z węzłem higieniczno-sanitarnym	Zadanie w trakcie realizacji.
11.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Sikórz	2018	18 450,00	Środki zostały zabezpieczone na elementy przygotowawcze zadania w różnych wariantach realizacji.	Zadanie w trakcie realizacji.
12.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Karwosiekach Cholewicach	2018	99 476,71	W ramach zadania zostało wymienione złoże filtracyjne na stacji uzdatniania wody na stacji uzdatniania wody w Karwosiekach Cholewicach. Wykorzystano złoże aktywne, wymieniono również wszystkie dysze filtracyjne w zbiornikach.	Zadanie zakończone.
13.	Opracowanie projektu budowy	2018	11 718,55	Zadanie realizowane w ramach Funduszu sołeckiego dot.	Zadanie zakończone.

	drogi gminnej w miejscowości Żerniki			dokumentacji wstępnej, koncepcji oraz odwiertów i map do celów projektowych.	
14.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Bądkowie Kościelnym	2018	141 450,00	Na oczyszczalni ścieków w Bądkowie Kościelnym przeprowadzono kompletną modernizację części elektryczne i automatyki wraz z wymianą czujników oraz napisanie programu sterującego procesem zostały wymienione urządzenia pracujące na zasadzie tarcia	Zadanie zakończone.
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Siecieniu	2018	47 512,50	.W ramach zadania na Oczyszczalni w Siecieniu (zużywające kosztowne elementy cierne wpływające na wydajność) na nowe urządzenia tradycyjne olejowe (tańsze w eksploatacji)	Zadanie zakończone.
15.	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Siecieniu	Zadanie wieloletnie	19 680,00	Zadanie realizowane w ramach Funduszu sołeckiego dot. projektu boiska wielofunkcyjnego dla tej miejscowości.	Zadanie zakończone.
16.	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Sikorzu	Zadanie wieloletnie	5 00,00 Pozostałe wydatki ponoszone są w 2019 r.	W ramach zadania zlecono wykonanie prac projektowych dotyczących boiska wielofunkcyjnego w m. Sikórz Projekt realizowany w 2019 r.	Zadanie w trakcie realizacji.

4. ZADANIA REMONTOWE ZREALIZOWANE W 2018 ROKU W SOŁECTWACH

4.1. Remonty dróg i świetlic

W 2018 roku wykonano następujące zadania remontowe:

- 1) Zadania finansowane w ramach środków funduszu sołeckiego w tym dostawy kruszyw do remontów dróg dla gminy Brudzeń Duży wyniosły: 439 308,89 zł.
- 2) Zakup materiałów i wyposażenia: 128 941,65 zł, w tym zakup materiałów, zakup sprzętu, zakup artykułów, części, rur na drogi, paliwo, olej, art. przemysłowych, zakup soli
- 3) Zakup usług remontowych: 595 093,17 zł, w tym m.in. awaryjne naprawy dróg, dostawa kruszywa do remontu dróg, awaryjne pogłębianie, odmulanie rowów, profilowanie i utwardzanie dróg.
- 4) Zakup usług pozostałych: 108 093,77 zł, w tym m.in. usługi odśnieżania, zimowe utrzymanie dróg, zakup soli drogowej, usługi transportowe, wznowienie znaków granicznych, zakup znaków drogowych.
- 5) Montaż progów zwalniających wraz z oznakowaniem pionowym na ul. Jana Pawła II w m. Bądkowo Kościelne: 6 000,00 zł.
- 6) Rozwiązanie konstrukcji oraz pokrycia dachu nad halą sportową przy Gimnazjum w Brudzeniu Dużym (2018-2019): 5 904,00 zł, opracowanie projektu wykonawczego na rozwiązania konstrukcji oraz pokrycia dachu nad halą sportową.
- 7) Przygotowanie projektu budowlano-wykonawczego boisk sportowych wraz z infrastrukturą w miejscowości Sikórz i Siecień (2018-2019): 24 680,00 zł, opracowanie projektu budowlano-wykonawczego boisk sportowych, w tym: wykonanie badań gruntu, wykonanie niezbędnej dokumentacji technicznej, uzyskanie pozwoleń/zgłoszeń na budowę oraz skosztorysowanie przedsięwzięć.
- 8) Odmulenie rowu jednostronnie przy drodze gminnej w m. Lasotki: 3 683,56 zł.
- 9) Wykonanie rozwiązania odwodnienia drogi w Brudzeniu Dużym, ul. Miła: 18 450,00 zł.
- 10) Przygotowanie opracowania dokumentacji dot. przystanków autobusowych w ramach nowego projektu pod nazwą „Bezpiecznie do szkoły” – zostało zlecone opracowanie i jest realizowane w 2019 r. Zakres dotyczy uzupełnienia sieci przystankowej na drogach wyższej kategorii niż gminne, o przystanki szkolne. W ramach opracowania są realizowane stosowne uzgodnienia, zatwierdzenia a także ewentualne organizacje ruchu, kosztorysy itp. Zakres prac jest przewidziany na 2018-2019 r. – wydatki będą ponoszone w 2019 r., zadanie jest w trakcie realizacji.
- 11) Przez cały okres wiosenno-letni konserwator gminy wraz z robotnikami gospodarczymi wykonywali bieżące prace na jezdniach oraz poboczach dróg gminnych – koszą pobocza, usuwano ubytki, instalowano znaki drogowe i tabliczki z nazwami ulic oraz wykonywano drobne naprawy infrastruktury drogowej.

Warunki pogodowe od jesieni 2017 r. do wiosny 2018 r. miały znaczny wpływ na stan dróg na terenie gminy. Ilość opadów oraz wielokrotne zamarzanie i rozmazanie gruntu spowodowało negatywne skutki dla nawierzchni gruntowych oraz asfaltowych dróg. Znaczenie miał również stan rowów przydrożnych i śródpolnych na terenie naszej gminy oraz drożność przepustów. Po kilkuletnim okresie suszy urządzenia odwadniające zostały w dużej mierze zaniedbane – przyczyn jest wiele: kwestie geodezyjne, dostępność do działek, ograniczone środki finansowe spółki melioracyjnej, ale przede wszystkim możliwości agralne i sposoby upraw coraz większym sprzętem rolniczym. Gmina wyprzedzająco, sukcesywnie w ubiegłych latach wykonywała naprawy urządzeń wodnych, głównie przepustów drogowych w newralgicznych miejscach, ale prace te oraz odmulanie i pogłębianie rowów przydrożnych w zasadzie zostały zintensyfikowane na przełomie 2016 r. i 2017 r.

Oprócz sukcesywnego wykonywania inwestycji drogowych – nowe nawierzchnie, utwardzenia itp. – współfinansowanych z środków zewnętrznych, równoległe co roku jest dostarczane kruszywo

na teren dróg gruntowych każdego sołectwa. Materiały te dostarczane są od 2011 roku – są to kruszywa betonowe różnej frakcji, kruszywa kopalniane drobne oraz pospółki piaskowe. Co roku materiał był rozdysponowywany przede wszystkim na sołectwa i wbudowywany w odcinki drogowe, które były najgorsze jednak potrzeby, co roku były o wiele większe, ale ilości były uzależnione od możliwości finansowych Gminy oraz cen zakupu. W postępowaniach przetargowych materiał recyklingowy – kruszywo betonowe kształtowało się w cenach 45 – 68 zł/t, kruszywo żwirowe w cenach 18-28 zł/t, a kruszywo kopalniane 90-105 zł/t, kwoty podano jako brutto. W 2018 roku materiał dostarczany na drogi jest głównie finansowany z środków funduszu sołeckiego i to mieszkańcy danego sołectwa podczas zebrań wiejskich mogą zdecydować o jego parametrach.

Wysoki stan wód gruntowych na przełomie 2017 i 2018 roku skutkowało koniecznością awaryjnych napraw dróg. Środki, które rozdysponowano do końca maja, na tym poziomie, co roku wystarczały na zaspokojenie potrzeb całego sezonu drogowego łącznie z utrzymaniem zimowym. Skutki pogodowe występowały jednocześnie na terenie całej gminy – rekordowo przyjęto 24 zgłoszenia dotyczące przejezdności i problemów na drogach jednego dnia. Po wizjach lokalnych Wójt zdecydował o rozpoczęciu akcji awaryjnych napraw. Z uwagi na podobną sytuację w gminach ościennych udało nam się zmobilizować tylko kilku wykonawców, którzy realizowali prace równoległe na różnych terenach. Każda naprawa miała różny charakter – niezbędne było kruszywo o różnych parametry w zależności od dostępności – koparki, koparko ładowarki, równiarki walce oraz zróżnicowane środki transportowe – duże auta niejednokrotnie robiły większą szkodę zanim dowiozły materiał.

W związku z zastoiskami wody ich wpływem na przejezdność dróg oraz przede wszystkim dla ratowania mienia okolicznych mieszkańców zostały również podjęte prace związane z odmulaniem, pogłębianiem i odtwarzaniem rowów przydrożnych. Prace te niestety wykonywane były w niesprzyjających warunkach atmosferycznych – zastoiska wody, nasączenie gruntów oraz niskie temperatury przechodzące przez 0-stopni. Pozwoliły one na odwodnienie terenów i sprowadzenie dużej części wód opadowych i roztopowych, a przede wszystkim odwodniły nasączone konstrukcje dróg co pozwoliło na doprowadzenie do ich przejezdności. Na terenie Główny, Rembielina i Robertowa zabudowano kilkanaście przepustów oraz wyprofilowano na nowo drogę i wbudowano niezbędne do przejezdności kruszywo. W miejscowości Sikórz wykonano 3 odcinki rowów, odmulono rów śródpolny w celu spuszczenia wody z terenu drogi oraz zalanych posesji. Prace wykonywała koparka gąsiennicowa, koparko-ładowarka, koparka kołowa, dodatkowo niezbędna była rozbiórka i wykonanie na nowo przepustów (większej średnicy i na innej głębokości) łącznie kilkudziesięciu. Urobek częściowo był transportowany przez okolicznych rolników, ale z wagi na możliwości techniczne kilkanaście dni pracował również samochód ciężarowy. Konieczność dużego przegłębienia rowu ponad 1,2m spowodowała ostry kąt skarpy i konieczność umocnienia przyczółków – częściowo zostały zabudowane ścianki czołowe, ale intensywność opadów i stan wód gruntowych nie pozwoliły na poprawne wykonanie i dokończenie prac. Wykonane w 2018 r. prace wymagają dalszych realizacji polegających na umocnieniu zabudowanych na nowo przepustów o większej drożności, odtworzeniu oberwanych pod naporem wody skarp o ostrym nachyleniu i ich częściowego umocnienia poprzez zabrukowanie lub zabudowanie płytami ażurowymi, a także reprofilacji dna zamulonego świeżym gruntem.

W 2018 roku zostały wykonane prace związane z usunięciem kilkudziesięciu drzew przydrożnych – zagrażających przejezdnością oraz wrastających w napowietrzne linie energetyczne – prace były wykonywane przez specjalistów z odpowiednimi uprawnieniami na specjalnych wysięgnikach koszowych. Dzięki tym pracom udało się uniknąć dłuższych przerw w dostawach prądu na terenie naszej gminy po ostatnich nawałnicach. Takie prace będą również kontynuowane, na działkach i drzewach należących do Gminy w zależności od posiadanych środków finansowych.

W roku 2018 wykonano następujące zadania remontowe:

- 1) zakupiono materiały remontowe do świetlicy wiejskiej w Turzy Małej na kwotę: 3 519,73 zł,
- 2) wykonano remont zewnętrzny (zagospodarowanie terenu)/remont wewnętrzny strażnicy Ochotniczej straży Pożarnej w Bądkowie Kościelnym: 128 329,59 zł - dofinansowanie z budżetu

Województwa Mazowieckiego w kwocie 41 737,00 zł (Część I: Remont bramy garażowej i stolarki drzwiowej oraz posadzek i tynków wewnętrznych strażnicy: demontaż starej bramy garażowej, zakup i montaż bramy garażowej z furtką, stolarka drzwiowa, posadzki, tynki wewnętrzne. Część II: Remont wewnętrzny strażnicy: wykonanie podwieszanych sufitów wraz z malowaniem, wykonanie tynków wewnętrznych wraz z malowaniem. Część III: Remont wewnętrzny (zagospodarowanie terenu) strażnicy: ułożenie kostki betonowej, ułożenie krawężnika betonowego).

4.2.Fundusz sołecki

Tabela 12. Wykonanie funduszu sołeckiego w 2018 roku

Lp.	Sołectwo	Nazwa przedsięwzięcia w ramach funduszu sołeckiego	Plan na 01.01.2018	Wykonanie planu na 31.12.2018	% wykonania
1	2	3	4	5	6
1	Bądkowo Kościelne	Remont dróg gminnych w miejscowości Bądkowo Jeziorne	18 401,75	18 401,75	100,00
		Montaż progów zwalniających na ul. Jana Pawła II w miejscowości Bądkowo Kościelne	6 000,00	6 000,00	100,00
2	Bądkowo - Rochny	Remont dróg gminnych w miejscowości Bądkowo Rochny	13 290,56	13 290,56	100,00
3	Bądkowo – Rumunki	Remont dróg gminnych w miejscowości Bądkowo Rumunki	8 681,73	8 681,73	100,00
4	Brudzeń Duży	Remont dróg gminnych w miejscowości Brudzeń Duży	35 727,30	35 727,30	100,00
5	Brudzeń Mały	Remont dróg gminnych w miejscowości Brudzeń Mały	12 111,55	12 111,55	100,00
6	Cegielnia	Remont dróg gminnych w miejscowości Cegielnia	10 539,55	10 539,55	100,00
7	Główina	Remont dróg gminnych w miejscowości Główina	19 578,56	19 578,56	100,00
8	Gorzechowo	Zakup lampy solarnej w miejscowości Gorzechowo	4 000,00	4 000,00	100,00
		Remont dróg gminnych w miejscowości Gorzechowo	8 326,65	8 326,65	100,00
		Zakup materiałów na remont przystanków autobusowych w miejscowości Gorzechowo	2 000,00	1 999,83	99,99
9	Karwosieki – Cholewice	Remont dróg gminnych w miejscowości Karwosieki - Cholewice	13 504,92	13 504,92	100,00
10	Karwosieki – Noskowice	Remont dróg gminnych w miejscowości Karwosieki - Noskowice	10 825,37	10 825,37	100,00
11	Kłobukowo – Patrze	Remont dróg gminnych w miejscowości Kłobukowo- Patrze	8 217,28	8 217,28	100,00
12	Krzyżanowo	Remont dróg gminnych w miejscowości Krzyżanowo	13 862,19	13 862,12	99,99
13	Lasotki	Remont dróg gminnych w miejscowości Lasotki	10 000,00	10 000,00	100,00
		Odmulenie rowu jednostronnie przy drodze gminnej w miejscowości Lasotki	3 683,56	3 683,56	100,00
14	Murzynowo	Remont dróg gminnych w	13 000,00	13 000,00	100,00

		miejsowości Murzynowo			
		Zakup zestawu zabawkowego ze zjeżdżalnią i huśtawką na działkę gminną w miejscowości Murzynowo	2 898,65	2 898,65	100,00
15	Myślborzyce	Remont dróg gminnych w miejscowości Myślborzyce	11 539,92	11 539,86	100,00
16	Nowe Karwosieki	Remont dróg gminnych w miejscowości Nowe Karwosieki	11 718,55	11 718,55	100,00
17	Parzeń	Remont dróg gminnych w miejscowości Parzeń	24 830,47	24 830,47	100,00
18	Rembielin	Remont dróg gminnych w miejscowości Rembielin	13 254,83	13 254,83	100,00
19	Robertowo	Remont dróg gminnych w miejscowości Robertowo	10 682,46	7 877,82	73,75
20	Rokicie	Remont dróg gminnych w miejscowości Rokicie	10 039,37	9 999,65	99,60
21	Rokicie Osiedle	Pokrycie kosztów związanych z siecią kanalizacji i oczyszczalnią ścieków w miejscowości Rokicie	12 075,83	9 076,42	75,16
22	Siecień - Rumunki	Remont dróg gminnych, zakup materiałów na remont przystanku autobusowego w miejscowości Siecień - Rumunki	12 325,92	11 000,00	89,24
23	Siecień	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Siecieniu	20 000,00	19 680,00	98,40
		Remont dróg gminnych w miejscowości Siecień	15 727,30	15 727,30	100,00
24	Sikórz	Remont dróg gminnych w miejscowości Sikórz	35 727,30	35 727,30	100,00
25	Sobowo	Remont dróg gminnych w miejscowości Sobowo	19 935,83	19 935,83	100,00
26	Strupczewo Duże	Remont dróg gminnych w miejscowości Strupczewo Duże	11 000,00	11 000,00	100,00
		Organizacja Pikniku Rodzinnego dla mieszkańców wsi Strupczewo	3 433,83	3 433,47	99,99
27	Suchodół	Remont dróg gminnych w miejscowości Suchodół	12 433,10	12 433,10	100,00
28	Turza Mała	Remont dróg gminnych w miejscowości Turza Mała	8 000,00	8 000,00	100,00
		Zakup Wyposażenia do kuchni w Świetlicy Wiejskiej w miejscowości Turza Mała	4 361,65	4 361,65	100,00
29	Turza Wielka	Remont dróg gminnych w miejscowości Turza Wielka	15 184,10	15 184,10	100,00
30	Uniejewo	Remont dróg gminnych w miejscowości Uniejewo	10 932,55	10 932,55	100,00
31	Więclawice	Remont dróg gminnych w miejscowości Więclawice	13 826,47	13 826,47	100,00
32	Winnica	Remont dróg gminnych w sołectwie Winnica	10 253,74	10 253,72	99,99
33	Żerniki	Opracowanie wstępne do projektu budowy drogi gminnej w miejscowości Żerniki	11 718,55	11 718,55	100,00
 Ogółem 			513 651,39	506 161,02	98,54

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

5.1. Infrastruktura techniczna

Drogi na terenie Gminy Brudzeń Duży

Gmina Brudzeń Duży jest dobrze położona pod względem komunikacyjnym, mimo że przez jej teren nie przebiegają drogi krajowe. Sieć drogową tworzą m. in. 4 drogi wojewódzkie. Połączenia dróg wojewódzkich gwarantuje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych oraz gminnych, które zapewniają dotarcie do większych miejscowości. Infrastrukturę drogową na terenie gminy Brudzeń Duży tworzą:

•drogi wojewódzkie:

- Nr 540 Sikórz –Bielsk 2,262 km;
- Nr 559 Płock –Brudzeń –Lipno 15,897 km;
- Nr 562 Płock –Murzynowo –Włocławek 13,500 km;
- Nr 555 Murzynowo –Srebrna 5,980 km.

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie gminy wynosi 37,639 km.

•drogi powiatowe:

- nr 169 Sikórz –Mochowo (5,290 km),
- nr 177 Bądkowo –Rochny –Łukoszyn (6,790 km),
- nr 178 Brudzeń Duży –Karwosieki –Proboszczewice (8,786 km),
- nr 179 Brudzeń Duży –Dobrzyń n/Wisłą (6,648 km),
- nr 182 Parzeń –Kamionki (2,581 km),
- nr 184 Siecień –Gorzechowo –Strupczewo (8,239 km),
- nr 185 Rembielin –Myślborzyce (2,515 km).

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 40,849 km. Stan dróg wojewódzkich oraz powiatowych jest oceniany jako średni, wymagający modernizacji

•drogi gminne.

Tabela 13. Drogi gminne

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi (w km) – dotyczy wył. dróg przyjętych uchwałą Rady Gminy	Utwardzone (w km)
290301W	Turza Wielka – Wincentowo - granica gminy (Tłuchowo Rumunki)	2,7	2,7
290302W	Cegielnia – Turza Mała – granica gminy (Kłobukowo Rumunki)	3,2	2,0
290303W	Granica województwa (Popowo) – Turza Wielka	4,3	
290304W	Granica województwa (Czartowo) – Bądkowo Rumunki	2,0	
290305W	Cegielnia – Winnica	2,3	
290306W	Winnica – Zdziembórz, granica gminy (Grodnia)	2,8	
290307W	Sobowo – granica gminy (Ruszkowo)	1,8	
290308W	Granica gminy (Michałkowo) – Sobowo	1,7	
290309W	Sobowo – Bądkowo Jeziorne – droga wojewódzka 559	4,5	

290310W	Bądkowo Kościelne – Brudzeń Duży	2,2	2,2
290311W	Bądkowo Rochny – Janoszyce – Karwosieki Cholewice	5,8	
290312W	Karwosieki Noskowice – granica gminy (Łukoszyn)	2,1	
290313W	Karwosieki Cholewice – granica gminy (Dzięgielewo)	3,8	
290314W	Granica gminy (Zakrzewko) – Karwosieki Nowe	1,4	
290315W	Karwosieki Nowe – droga powiatowa 2903W	1,3	
290316W	Karwosieki Nowe – granica gminy (Włoczewo)	1,2	
290317W	Główina – Sobowo	3,0	3,0
290318W	Granica gminy (Kamienica) – Główina	2,7	2,7
290319W	Sobowo Ostrowce – Więclawice	3,4	
290320W	Więclawice - Rembielin	3,3	
290321W	Więclawice – Myśliborzyce	2,0	
290322W	Rembielin – Gorzechowo – Rokicie	1,3	
290323W	Gorzechowo – Rokicie	2,9	2,9
290324W	Sobowo – Strupczewo – Brudzeń Mały – Parzeń Janówek	6,9	
290325W	Brudzeń Duży – Brudzeń Mały	1,4	
290326W	Brudzeń Mały – Gorzechowo	1,4	
290327W	Gorzechowo – Żerniki	2,4	1,5
290328W	Parzeń Janówek – Robertowo – Żerniki – Siecień	5,1	1,0
290329W	Robertowo – Robertowo Kolonia	0,9	
290330W	Brudzeń Duży – Krzyżanowo	2,7	2,7
290331W	Karwosieki Noskowice – Parzeń	2,6	0,6
290332W	Krzyżanowo – Parzeń (Suchodół)	1,9	
290333W	Sikórz – Suchodół – Włoczewo – droga powiatowa 178	4,3	1,0
290334W	Sikórz Pieńki – droga wojewódzka 540	2,6	
290335W	Uniejewo – Siecień – Cierszewo – droga wojewódzka 562	6,9	1,0
290336W	Siecień – Radotki (droga wojewódzka 555)	3,1	
290337W	Cierszewo – Biskupice (droga wojewódzka 562)	2,5	
290338W	Droga wojewódzka 559 – granica gminy (Kowalewko)	0,2	
290339W	Brudzeń Duży - Gorzechowo	3,5	3,5
	Ul. Wspólna Brudzeń Duży	0,5	0,5
	Ul. Krasickiego i ul. Maya Brudzeń Duży	0,7	0,7
	Sikórz PGR	1,0	1,0
Łączna liczba km		112,30	29,00

Infrastruktura drogowa jest czynnikiem, który może wpłynąć na rozwój inwestycyjny gminy i może być czynnikiem determinującym, a na pewno brany pod uwagę przez potencjalnych mieszkańców, którzy zdecydowaliby osiedlić się na terenie gminy. Rola transportu drogowego w dalszym ciągu wzrasta, a tym samym następuje wzrost natężenia ruchu na drogach.

W 2018 roku na terenie gminy dokonano modernizacji dróg gminnych w miejscowościach: Turza Mała, Siecień.

Na terenie Gminy funkcjonuje system chodników o długości około 12 km, które wymagają dalszej rozbudowy. Dzięki rozbudowie i modernizacji drogi wojewódzkiej Nr 559 powstała ścieżka rowerowa o długości około 2,1 km. Infrastrukturę około drogową uzupełnia system oświetlenia ulicznego, o łącznej ilości punktów świetlnych ponad 490 sztuk.

Oświetlenie uliczne zlokalizowano w następujących miejscowościach: Bądkowo Kościelne, Brudzeń Duży, Brudzeń Mały, Cegielnia, Główina, Gorzechowo, Karwosieki Cholewice, Karwosieki Noskowice, Krzyżanowo, Kłobukowo Patrze, Lasotki, Murzynowo, Parzeń, Rembielin, Sikórz, Suchodół, Strupczewo, Sobowo, Siecień Rumunki, Siecień, Turza Mała, Turza Wielka, Uniejewo, Więclawice, Winnica, Żerniki, Rokicie.

Przeprawy mostowe należące do gminnej infrastruktury drogowej występują w miejscowości Winnica oraz Cierszewo. Mosty te udostępniają przejazd przez rzekę Skrwę.

Wodociągi i kanalizacja

Zadania własne gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wykonuje gmina poprzez Przedsiębiorstwo MELGOS” Sp. z o. o z siedzibą w Gostyninie, które prowadzi na rzecz gminy w zakresie obsługi powierzonego mienia komunalnego związanego z dostawą wody i odprowadzania ścieków w zakresie zapisanym w umowie zawartej między ww. Przedsiębiorstwem a właścicielem urządzeń, tj. gminą Brudzeń Duży.

Woda dostarczana jest mieszkańcom gminy, po jej uzdatnieniu i uzyskaniu wymaganych parametrów jest podawana dla odbiorców usług z trzech stacji uzdatniania wody, dalej SUW, będących własnością Gminy Brudzeń Duży.

Za badanie jakości wód ujmowanych na cele komunalne odpowiada eksploatator ujęć wody. Natomiast za monitoring jakości wód na sieci wodociągowej odpowiada Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Płocku, a otrzymane wyniki są zamieszczone na stronie BIP Brudzeń Duży.

Ujęcie wód podziemnych na Stacji Uzdatniania Wody w Brudzeniu Dużym jest usytuowane na działce w centralnej części miejscowości, w pobliżu Urzędu Gminy i drogi Płock – Dobrzyń. Ujęcie bazujące początkowo na dwóch, później czterech studniach, ujmujących wodę z czwartorzędowej warstwy wodonośnej na głębokości 50 – 60 m, powstało w roku 1980. Obecnie funkcjonują dwie studnie.

Ujęcie wód podziemnych na Stacji Uzdatniania Wody w m. Karwosieki Cholewice, usytuowane na działkach nr 87/3 i 92/2, powstało w 1985 roku. Na ujęciu istnieją cztery studnie głębinowe, oznaczone numerami 1, 2 3 i 4.

Ujęcie wód podziemnych na Stacji Uzdatniania Wody w Siecieniu jest usytuowane na działce nr 216/11. Na działce funkcjonują dwie studnie głębinowe o numerach 2 i 3.

Na bazie informacji otrzymanej z Przedsiębiorstwa MELGOS w 2018 r., wykonano 15 sztuk przyłączy wodociągowych, oraz wydano warunki techniczne w ilości 85 sztuk, celem wykonania przyłączy wodociągowych. Stan ilości przyłączy wodociągowych na 31.12.2018 wynosi: 1 971 sztuk., natomiast długość sieci wodociągowej po wybudowaniu w latach 2017 - 2018 odcinka sieci wodociągowej (1,8 km), wynosi: 252,85, km.

Łączna produkcja wody na SUW w gminie Brudzeń Duży w 2018r. wyniosła 504 101 m³, natomiast sprzedaż – 288 319 m³.

Analizując produkcję wody w stosunku do czynnych ujęć wody i pozwoleń wodno prawnych perspektywa dostawy wody pitnej dla gospodarstw domowych jest pozytywna i nie powinno wystąpić zjawisko braku wody bytowej dla celów gospodarstw domowych w 2019 roku.

Na terenie gminy Brudzeń Duży zlokalizowane są trzy oczyszczalnie ścieków:

Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Miejscowości Bądkowo Kościelne

- Lokalizacja: Bądkowo Kościelne,
- Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższoną redukcją związków biogenych oraz tlenową stabilizacją osadu nadmiernego w komorach tlenowych.

Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Miejscowości Siecień

- Lokalizacja: Siecień,
- Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna Projektowane obciążenie oczyszczalni wynosi 620 RLM.

Mechaniczno-Biologiczna Oczyszczalnia Ścieków w Miejscowości Rokicie

- Właścicielem oczyszczalni jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Rokicie” z/s Rokicie 26, gm. Brudzeń Duży. Od października 2017 użytkownikiem oczyszczalni jest Gmina Brudzeń Duży.

W roku 2018 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wyniosła 22,61 km. Zbiorcza sieć kanalizacyjna, wg stanu na 31.12.2018r. wynosi 22,61 km. Przyłącza prowadzące do obiektów budowlanych - łącznie 481 sztuk. Natomiast w 2018r. odebrano 68 475 m³ ścieków komunalnych.

Istotnym problem w gminie Brudzeń Duży jest słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna, co zmusza do zabudowy szczelnych zbiorników bezodpływowych (stan na koniec roku 2018 – 1 822 sztuk), co wiąże się z trudnościami, gdzie podstawową wadą jest ich nieszczelność i uwalnianie szkodliwych związków do gruntu i wód gruntowych, jak również do powietrza.

Zgodnie z art. 6 ustawy o utrzymaniu porządku w gminie właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, wykonując obowiązek pozbywania się nieczystości ciekłych, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych – przez okazanie takich umów i dowodów uiszczenia opłat za te usługi.

W celu ograniczenia zagrożenia dla gruntu i wód gruntowych związanego z nieszczelnymi zbiornikami bezodpływowymi przeprowadzone zostały na terenie gminy w 2018 r. kontrole w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu gminy Brudzeń Duży przez uprawnione podmioty, tj. odbiór nieczystości ciekłych z terenu posesji, zawartej umowy korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie w/w działalności oraz dowodów uiszczenia opłat (rachunków) za usługi za okres od dnia 01.01.2018 do dnia 31.12.2018 r., jako potwierdzenia zgodnego z przepisami prawa pozbywania się nieczystości ciekłych.

W wyniku prowadzonej kontroli wydano 1 decyzję umarzającą prowadzone postępowanie administracyjne jak również zalecono montować szczelne zbiorniki posiadające atest techniczny oraz dwa 2 wnioski zostały skierowane na policję o wszczęcie postępowania wyjaśniającego w sprawie nie wykonania obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 tj. zawarcia umowy i dowodów uiszczenia opłat za te usługi a następnie sprawy zostały skierowane do Sądu Wydział Karny Sekcja ds. wykroczeń.

Świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych wymaga od przedsiębiorcy - uzyskania zezwolenia (ustawa z 13.9.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wójta właściwego ze względu na miejsce świadczenia usług, wydawanego na okres nie dłuższy niż 10 lat. Według stanu na koniec 2018 roku na terenie gminy Brudzeń Duży sześć podmiotów gospodarczych posiada zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, natomiast na wniosek przedsiębiorcy jedno zezwolenie zostało wygaszone. W wyniku prowadzonej działalności przez przedsiębiorców z terenu gminy Brudzeń Duży odebrano i wywieziono do stacji zlewnej na oczyszczalnię ścieków w Maszewie Dużym 6 032,828 m³ ścieków.

5.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Realizacja zadań w zakresie gospodarki przestrzennej prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z w/w ustawą dla terenu gminy opracowane jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brudzeń Duży, które zostało uchwalone Uchwałą nr 279/XXXI/02 Rady Gminy w Brudzeniu Dużym z dnia 10 października 2002r. Ostatnia aktualizacja Studium została uchwalona Uchwałą NR XLIII/288/14 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 11 września 2014r.

Studium uwarunkowań stanowi podstawę do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie obowiązuje 28 Miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i objęte jest nimi ok.20% powierzchni gminy.

W roku 2018 został uchwalony 1 miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który obejmuje działki o Nr ewid. 215/8, 215/9 i części działek Nr ewid. 212/1, 212/3 w obrębie Brudzeń Mały o powierzchni ok. 0,5ha.

W trakcie opracowania są 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Bądkowie Kościelny.

Tereny objęte ustaleniami planów stanowią własność prywatną i realizacja ustaleń zawartych w planach uzależniona jest od popytu na tereny budowlane oraz planów właścicieli. Duży wpływ na obrót terenami budowlanymi ma infrastruktura techniczna – dostęp do wody, kanalizacji, energii oraz komunikacji lokalnej.

Na podstawie uchwalonych planów inwestorom wydawane są wyrisy i wypisy z planów.

Dla terenów nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego inwestorom wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W roku 2018 wydano 7 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, 45 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu oraz 3 decyzje zmieniające decyzje ostateczne.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzje mogą być wydane po spełnieniu warunków określonych w ustawie i wymagają uzyskania niezbędnych uzgodnień stosownie do art.53 ust.3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W roku 2018 uchwałą NR XXXVII/243/18 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 5 listopada 2018 r. wyznaczono obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w Gminie Brudzeń Duży. Zgodnie z uchwałą Nr II/12/18 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 29 listopada 2018r. przystąpiono do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Brudzeń Duży.

Ponadto w ramach realizacji zadań wydawane są:

- opinie dla realizacji robót budowlanych, które wymagają zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej,
- zaświadczenia o zgodności z planem lub decyzją planowanej zmiany użytkowania obiektów budowlanych,
- zaświadczenia o przeznaczeniu terenu,
- opinie do projektów podziału gruntów,
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

6. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA ŚRODOWISKA

6.1. Gospodarowanie odpadami

Zadania dotyczące gospodarki odpadowej zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zostały powierzone Związkowi Gmin Regionu Płockiego, Uchwałą nr XVI/115/12 z dnia 14 marca 2012r. Rady Gminy Brudzeń Duży, który na podstawie Statutu Związku Gmin Regionu Płockiego z dnia 11 marca 2013 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego nr 5 z dnia 9 czerwca 1994 r., poz. 57 ze zmianą ogłoszoną w Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 11 marca 2013r. poz. 2865) realizuje w naszym imieniu powierzone zadania.

Od 1 lipca 2013 r. odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych organizuje Związek Gmin Regionu Płockiego przez podmioty wyłonione w drodze przetargu.

Systemem gospodarowania odpadami objęto ogółem wg. stanu na dzień 31.12.2018r - 2743 sztuk deklaracji, tj. nieruchomości niezamieszkałe i zamieszkałe, w których prowadzona jest działalność gospodarcza oraz nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe oraz inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno – wypoczynkowe wykorzystywane jedynie przez część roku.

Odpady komunalne z terenu gminy Brudzeń Duży (na dzień 31.12.2018r złożono 2743 sztuk deklaracji) odbierane są od właścicieli nieruchomości w postaci zmieszanej oraz selektywnej. Zbieranie odpadów komunalnych w sposób selektywny stanowi podstawowy element systemu gospodarki odpadami. Selektywna zbiórka jest prowadzona w systemie workowym i pojemnikowym z podziałem na frakcje: papier, tworzywa sztuczne, szkło odpady ulegające biodegradacji.

Z terenu gminy Brudzeń Duży w 2018r. łącznie zebrano 1 417,513 Mg (ton), odpadów komunalnych, co przedstawia poniżej zamieszona tabela.

Tabela 14. Rodzaje odpadów komunalnych

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów (Mg)
1.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1,780
2.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	91,145
3.	15 01 07	Opakowania ze szkła	80,560
4.	15 01 10	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin i II klasy toksyczności-bardzo toksyczne i toksyczne)	0,800
5.	16 01 03	Zużyte opony	7,430
6.	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	3,120
7.	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	13,720
8.	20 01 02	Szkło	7,260
9.	20 01 23	Urządzenia zawierające freony	0,700
10.	20 01 32	Leki i inne niż wymienione w 20 01 31	0,025
11.	20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,002
12.	20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (1)	1,850
13.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,601

14.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	7,160
15.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	46,620
16.	20 02 03	Odpady z oczyszczania ulic i placów	11,080
17.	20 01 99	Inne niż wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	31,420
18.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 071,32
19.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	39,920
20.		SUMA	1 417,513
21.		Łączna masa odebranych odpadów komunalnych z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych	1 400,673
22.		Łączna masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych	16,840

Źródło: dane ZGRP

Odpady komunalne zebrane podczas selektywnej zbiórki w 2018 roku z terenu Gminy Brudzeń Duży, przedstawia się w sposób następujący:

Tabela nr 15. Rodzaje odpadów komunalnych zebrane podczas selektywnej zbiórki

Wyszczególnienie		Lp.	Ogółem
Odpady komunalne zebrane selektywnie i wysegregowane z frakcji suchej	Razem	1.	312,3
	Papier i tektura	2.	0,1
	Szkło	3.	88,3
	Tworzywa sztuczne	4.	8,9
	Metale	5.	0,1
	Niebezpieczne	6.	1,0
	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	Razem	4,2
		W tym niebezpieczny	2,6
	Wielkogabarytowe	9.	40,5
	Biodegradowalne	10.	46,6
	Zmieszane odpady opakowaniowe	11.	91,1
	pozostałe	12.	31,4

Źródło: dane ZGRP

Odpady komunalne z terenu Gminy Brudzeń Duży odbierane są min.; przez Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach, w gminie Stara Biała.

Osiągnięte poziomy recyklingu na terenie gminy Brudzeń Duży na podstawie sprawozdania sporządzone przez ZGRP:

- Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła - osiągnął wartość 21,8 %,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych - osiągnął wartość 61,39 %

Związek Gmin Regionu Płockiego realizując obowiązek ustawowy (ustawy: o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, art. 3 ust.2 pkt. 6 UoU) oraz w ramach realizacji powierzonego zadania, utworzył w 2016 r. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), który zlokalizowany jest obecnie na terenie gminy Gąbin. Można w nim bezpłatnie oddać lub sprzedać odpady wysegregowane, przeznaczone do dalszego przetworzenia (m.in. plastiki, złom, meble, elektronika, sprzęt AGD, odpady gabarytowe). Natomiast w latach 2019 – 2020 planowana jest budowa PSZOK w kolejnych 12 gminach, w tym również w naszej.

W celu utrzymania porządku i czystości na nieruchomościach stanowiących własność osób fizycznych w 2018 roku na terenie naszej gminy prowadzono kontrole. W wyniku kontroli zlikwidowano istniejące dzikie wysypiska śmieci na terenie miejscowości Karwosieki Cholewice oraz Żerniki, co zostało ujęte w tabeli nr 1. W łącznej masie (7,840 Mg) odpadu o kodzie 17 09 04 została uwzględniona masa pochodząca z likwidacji dzikiego wysypiska w zakresie masy 2,180 Mg. Ponadto prowadzone były postępowania administracyjne, gdzie jeden wniosek skierowano na policję w związku z wykroczeniem oraz wydano dwie decyzje umarzające prowadzone postępowania administracyjne.

Aktualnie, tj. na dzień 31.12.2018r. dziewięć podmiotów jest uprawnionych do odbierania odpadów komunalnych z terenu gminy Brudzeń Duży wpisanych do prowadzonego przez Wójta Gminy Brudzeń Duży rejestru działalności regulowanej. W powyższym rejestrze dokonano nowego wpisu oraz do na wniosek przedsiębiorcy dwa wpisy zostały wykreślone.

Również jak co roku z Przedsiębiorstwem Przemysłowo Handlowym HETMAN Sp. z o.o.; Florianów 24 zawarto umowę dotyczącą odbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich na podstawie umowy z ARiMR w roku 2019.

6.2. Zadania z zakresu ochrony środowiska

1) Tereny zieleni

Zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę, będącą naszym dziedzictwem i bogactwem narodowym. Ponadto, organy administracji publicznej zobowiązane są do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.

Na terenie gminy Brudzeń Duży występują następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy - Brudzeński Park Krajobrazowy,
- pomniki przyrody - 22 szt.,
- rezerваты przyrody, Rezerwat „Jary Brudzeńskie” – Rezerwat „Sikórz”
- obszary chronionego krajobrazu, (Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Chronionego Krajobrazu Przyszecze Skrzy Prawej
- obszar NATURA 2000 (Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Sikórz” SOO, o numerze inwentarzowym PLH140012),
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, (Ujście Skrzy -powierzchnia 96,00 ha oraz Jezioro Józefowskie (powierzchnia 24,90).
- użytki ekologiczne - 11szt.

Największą atrakcją turystyczną gminy Brudzeń Duży stanowi Brudzeński Park Krajobrazowy o powierzchni 34,52 km², określany w literaturze „Mazowiecką Szwajcarią”. Mieści się na terenie gmin Brudzeń Duży i Stara Biała utworzony na mocy Uchwały nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 09 czerwca 1988 r. Park obejmuje dolinę dolnej Skrzy Prawej (aż do ujścia) i obejmuje kompleksy leśne Brwilno, Brudzeń oraz lasy Sikorskie. Brudzeński Park Krajobrazowy jest jednym z najmniejszych parków krajobrazowych w województwie mazowieckim i jest w większej części pokryty lasami. W krajobrazie parku dominują lasy grądowe z dużymi obszarami starodrzewia.

W roku 2017 przeprowadzono inwentaryzację dendrologiczną pomników przyrody na terenie gminy Brudzeń Duży. Na terenie gminy znajdują się 22 pomniki przyrody, w tym 1 aleja drzew, 14 pojedynczych tworów przyrody żywej (drzew), 6 grup drzew oraz 1 głąz narzutowy.

W ramach czynnej ochrony przyrody przeprowadzane zostały prace pielęgnacyjne i konserwacyjne pomnika przyrody – Alei lipowo kasztanowcowej w ilości – 13 sztuk na działce nr 200/4, w miejscowości Sikórz.

Gmina jest miejscem bogatym w tereny zieleni. W Brudzeniu Dużym znajduje się park podworski, który służy mieszkańcom jako tereny wypoczynku z licznymi alejkami spacerowymi, placem zabaw.

Zgodnie z treścią art.83f ustawy o ochronie przyrody możliwe jest usunięcie drzew po dokonaniu zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa z działki stanowiącej własność, bądź współwłasność osoby fizycznej, osób fizycznych, gdy wycinka nie ma związku z działalnością gospodarczą. Obowiązek dokonania zgłoszenia może dotyczyć tylko tych sytuacji, w których brak jest obowiązku uzyskania zezwolenia. W związku z powyższym zapisem w 2018 roku do tut. organu dokonano 74 zgłoszeń na usunięcie 905 sztuk drzew, na które po przeprowadzeniu oględzin w terenie organ nie wniósł sprzeciwu oraz usunięto 32 szt. Drzew jako złom bądź wywrot. W 2018 r po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wydano 11 sztuk zezwoleń na usunięcie 184 szt. drzew nakładając obowiązek wykonania nowych nasadzeń w ilości 193 szt.

2) Ochrona klimatu i powietrza

Działania gminy w obszarze ochrony klimatu i powietrza objęły szerokie spektrum przedsięwzięć. W 2016 r. przyjęto do realizacji „Planu gospodarki niskoemisyjnej gminy Brudzeń Duży”. Zadania mają na celu poprawę jakości powietrza, redukcję emisji gazów cieplarnianych i ograniczenie zjawiska niskiej emisji poprzez zwiększenie wykorzystania niskoemisyjnych źródeł energii oraz zmniejszenie zużycia energii. Ponadto w 2015 r., podjęto uchwałę w sprawie „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Brudzeń Duży”.

Na terenie Gminy Brudzeń Duży zanieczyszczenia do powietrza wprowadzane są głównie przez kotłownie indywidualne budynków mieszkalnych oraz hodowli zwierząt. Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również transport. Duży wpływ na jakość powietrza ma emisja liniowa ze środków transportu. Źródła te emitują zanieczyszczenia, w których istotny udział stanowi tlenku węgla, dwutlenku azotu i pyłu PM10.

Na terenie gminy Brudzeń Duży głównym zagrożeniem pod względem hałasu jest komunikacja drogowa. Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest w sąsiedztwie dróg wojewódzkich oraz dróg dojazdowych do ośrodków wypoczynkowych biegnących przez teren Gminy. Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 56 dB. W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie nie prowadził pomiarów dotyczących poziomu hałasu na terenie gminy Brudzeń Duży.

Do głównych zagrożeń na terenie gminy Brudzeń Duży należy zły stan wód powierzchniowych w granicach gminy i zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych przez Jednolite Części Wód Powierzchniowych na wskutek dalszego zanieczyszczenia tych wód. Wpływ na taką sytuację mają głównie spływy zanieczyszczeń obszarowych, w tym zanieczyszczenia spływające z pól, związane z rolnictwem oraz nieprawidłowa gospodarka ściekowa, w niektórych częściach gminy Brudzeń Duży.

3) Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi

W 2016 r. po sporządzeniu szczegółowej inwentaryzacji w terenie wyrobów zawierających azbest przy udziale środków pochodzących w ok. 79,8% z dotacji udzielonej przez Ministerstwo Rozwoju w ramach „Konkursu Azbest 2016 realizacja zadania wynikającego z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” wykonano aktualizację „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Brudzeń Duży na lata 2016 – 2032”. Podczas prac terenowych zinwentaryzowano 5 808 954 kg wyrobów azbestowych, z czego 5 683 271 kg należy do osób fizycznych, natomiast 125 683 kg – do osób prawnych.

W związku z powyższym we współpracy ze Związkiem Gmin Regionu Płockiego gmina od kilku lat realizuje zadanie pn. „Program unieszkodliwiania odpadów azbestowo – cementowych na

terenie działania Związku Gmin Regionu Płockiego”. W 2018 roku zrealizowano 42 wnioski unieszkodliwiający o masie 92,413 Mg wyrobów zawierających azbest, za łączną kwotę - 26 492,98 zł., przy dofinansowaniu w formie dotacji przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, w kwocie: 21 528,16 oraz gminę w kwocie: 7 275,15 zł., w tym: koszt dla wykonawcy – 4 964,82 zł., plus koszt inspektora nadzoru – 2 310,33 zł.

Zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest oraz konieczność unieszkodliwienia tych wyrobów powoduje, że co roku powstają tego typu odpady. Kolejna tabela pokazuje ilości wyrobów zawierających azbest w mieście, które jeszcze muszą zostać zdemontowane.

Tabela 16. Wykaz wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Brudzeń Duży

Jednostka	Wyroby zinwentaryzowane Mg			Wyroby unieszkodliwione Mg			Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia Mg		
	razem	Os. fizyczne	Os. prawne	razem	Os. fizyczne	Os. prawne	razem	Os. fizyczne	Os. prawne
Brudzeń Duży	6 091 180	5 963 638	127 542	494 078	494 078	0	5 597 102	5 469 560	127 542

Zródło: serwis www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 31.12.2018 r.

6.3. Edukacja ekologiczna w gminie

Na terenie gminy Brudzeń Duży edukacja ekologiczna prowadzona jest przede wszystkim przez funkcjonujące w poszczególnych miejscowościach szkoły i przedszkola. We wszystkich szkołach prowadzona jest odpowiednia między przedmiotowa ścieżka edukacyjna: edukacja ekologiczna. Zagadnienia dotyczące ekologii, ochrony środowiska, rozwoju zrównoważonego poruszane są w ramach treści programowych podczas zajęć biologii, plastyki, geografii, fizyki, chemii, zajęć technicznych czy godzin wychowawczych. Elementy edukacji ekologicznej wprowadza się również w edukacji najmłodszych, prowadzonej w oddziałach przedszkolnych gminy Brudzeń Duży. Ponadto prowadzone są akcje plakatowe na rzecz zmniejszenia się ilości odpadów, akcje sprzątanie świata, odbywają się festyny koedukacyjne dla dzieci i dorosłych, które przyczyniają się do zwiększania wrażliwości ekologicznej mieszkańców. Ponadto na terenie naszej gminy Związek Gmin Regionu Płockiego w ramach powierzonego zadania zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach prowadzi edukację ekologiczną.

Mobilne Stoisko Informacyjno – Edukacyjne (MSIE) Dzięki uczestnictwu podczas imprez w poszczególnych gminach, Związek Gmin Regionu Płockiego mógł przekazać mieszkańcom lokalnych społeczności informacje na temat obowiązków w zakresie gospodarki odpadami.

W ramach Mobilnego Stanowiska Informacyjno-Edukacyjnego zorganizowano:

- Akcję pn. „Nakrętki, baterie, elektrośmieci oraz książki zbieramy, bo o środowisko dbamy”. Akcja pn. „Nakrętki, baterie, elektrośmieci oraz książki zbieramy, bo o środowisko dbamy” Każdy mieszkaniec gminy, który przekazał 0,5kg baterii i/lub plastikowych nakrętek otrzymał 1 sadzonkę rośliny ozdobne,

- Obsługę interesantów w punkcie informacyjno-edukacyjnym. Obsługa interesantów w punkcie informacyjno-edukacyjnym Dzięki obecności Mobilnego Stoiska Informacyjno – Edukacyjnego na imprezach plenerowych, mieszkańcy poszczególnych gmin mogli między innymi: - złożyć pierwszą deklarację lub korektę deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami, - sprawdzić swoje płatności, - pobrać worki oraz kody do segregacji, - uzyskać wszelkie informacje na temat systemu gospodarowania odpadami,

- Konkurs pn. „Pokaż jak segregujesz”, dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Celem konkursu było:

- promowanie postaw i zachowań proekologicznych, zmierzających do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów,
 - wyrobienie nawyku segregacji odpadów w miejscu ich wytwarzania,
 - uświadomienie skutków działań człowieka na stan środowiska naturalnego. Aby wziąć udział w konkursie należało przesłać do Związku Gmin Regionu Płockiego fotoreportaż (od 3 do 6 zdjęć) obrazujących sposób prowadzenia segregacji odpadów na terenie gospodarstw domowych,
- Warsztaty plastyczne dla dzieci

Warsztaty plastyczne dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego oraz segregacji odpadów. Prace wykonane przez młodych artystów w czasie warsztatów plastycznych, można podziwiać na wystawie w siedzibie Związku Gmin Regionu Płockiego przy ul. Zglenickiego 42 w Płocku.

Konkurs „Elektrośmieci do Związku Gmin Regionu Płockiego przekazujemy – świat ratujemy”. Konkurs był skierowany do placówek oświatowych (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum i technikum).

W ramach konkursu prowadzona była aktywna zbiórka elektrośmieci, tj. zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Wszystkie zebrane elektrośmieci były bezpłatnie odbierane bezpośrednio od placówek oświatowych przez Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o. o. – Współorganizatora konkursu, zgodnie z harmonogramem odbioru.

Przedsięwzięcia edukacyjne i promocyjno – informacyjne, dotyczące ochrony środowiska, podejmowane są również przez Gminę na rzecz upowszechniania proekologicznych postaw mieszkańców gminy, co skutkuje pozytywnymi trendami w zwiększeniu ilości odpadów segregowanych, zmienianiem sposobu ogrzewania budynków i zwiększeniem świadomości ekologicznej wśród mieszkańców:

Urząd jest organizatorem szeregu konkursów, festynów i innych imprez, również o tematyce ekologicznej. Źródłem informacji m.in. o środowisku naturalnym, obowiązkach mieszkańców dotyczących zagospodarowania odpadami i ściekami czy też o ochronie powietrza, itp. - strona internetowa urzędu: <http://brudzen.pl>, tablica ogłoszeń, a także informowanie poprzez softyśów.

7. OŚWIATA, WYDARZENIA KULTURALNE, PROMOCJA GMINY

7.1. Sieć szkolno-przedszkolna w 2018 roku w gminie Brudzeń Duży

Realizacja zadań oświatowych jest bacznie obserwowana przez mieszkańców. Oczekiwania wobec oświaty formułowane są przez rodziców, organy nadzoru pedagogicznego, dyrektorów szkół, nauczycieli i ich związki zawodowe.

Oświata zajmuje dominujące miejsce w budżecie gminy, więc z natury rzeczy koncentruje uwagę. Większość mieszkańców posyła dzieci do szkoły, dlatego jest szczególnie zainteresowana organizacją pracy, poziomem nauki, wyposażeniem bazy szkolnej i zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków nauki na jej terenie.

W 2018 roku gmina była organem prowadzącym dla trzech szkół podstawowych, jednego wygasającego gimnazjum i dwóch przedszkoli.

Plan sieci szkół i przedszkoli

- Szkoła Podstawowa w Brudzeniu Dużym wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego o strukturze organizacyjnej klas I-VIII.
- Szkoła Podstawowa im. Gustawa Zielińskiego w Sikorzu wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego o strukturze organizacyjnej klas I – VIII.
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Siecieniu o strukturze organizacyjnej klas I – VIII, z klasami dotychczasowego Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Siecieniu z oddziałami przedszkolnymi.
- Gimnazjum im. Pawła Włodkowica w Brudzeniu Dużym.
- Przedszkole Samorządowe w Brudzeniu Dużym wchodzące w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego.
- Przedszkole Samorządowe w Sikorzu wchodzące w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego.

7.2. Baza oświatowa

Tabela 17. Przedszkola na terenie Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	Wychowankowie		Oddziały	
	2017/2018	2018/2019	2017/2018	2018/2019
Przedszkole Samorządowe w Brudzeniu Dużym	95	92	4	4
Przedszkole Samorządowe w Sikorzu	67	72	3	3
Oddziały przedszkolne w Szkole Podst. w Siecieniu	75	88	3	4
Razem	237	252	10	11

Gmina zapewnia warunki do spełniania obowiązku odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci, które kończą 6 lat oraz możliwość korzystania z wychowania

przedszkolnego przez dzieci w wieku 3 - 5 lat, w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w Szkole Podstawowej.

Ponadto za pobyt dzieci w przedszkolach położonych na terenie innych gmin przekazaliśmy dotację do samorządów, na terenie których położone są te przedszkola. W 2018 roku za 25 uczniów za okres I - VI i 28 uczniów za okres IX - XII.

Tabela 18. Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	Uczniowie				Oddziały			
	I - VIII		Oddziały przedszkolne		I - VIII		Oddziały	
Rok szkolny	2017 /2018	2018 /2019	2017 /2018	2018 /2019	2017 /2018	2018 /2019	2017 /2018	2018 /2019
Szkoła Podstawowa w Brudzeniu Dużym	207	242	-	-	12	14	-	-
Szkoła Podstawowa w Siecieniu	216	237	75	88	10	11	3	4
Szkoła Podstawowa w Sikorzu	129	151	-	-	8	9	-	-
Razem	552	629	75	88	30	34	3	4

Tabela 19. Gimnazja na terenie Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	Uczniowie		Oddziały	
Rok szkolny	2017/2018	2018/2019	2017/2018	2018/2019
Gimnazjum w Brudzeniu Dużym	82	42	6	3
Klasy gimnazjalne w Szkole Podst. w Siecieniu	65	24	3	1
Razem	147	66	9	4

Tabela 20. Uczniowie korzystający z zajęć specjalistycznych i innych

Rodzaj zajęć	Liczba uczniów	
Rok szkolny	2017/2018	2018/2019
Rewalidacyjne dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	20	25
Rewalidacyjno – wychowawcze w domu ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	2	2
Wczesne wspomaganie	4	4
Korekcyjno – kompensacyjne	74	114
Dydaktyczno - wyrównawcze	154	218
Logopedyczne	180	165
Terapeutyczne	96	77
Socjoterapeutyczne	29	11
Rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne	6	10
Związane z wyborem kierunku kształcenia	65	-
Warsztaty	28	103

Tabela 21. Uczniowie korzystający z zajęć pozalekcyjnych

Rodzaj zajęć	Liczba uczniów		Liczba kół zainteresowań	
	2017/2018	2018/2019	2017/2018	2018/2019
Informatyczne	5	32	1	4
Przedmiotowe	85	92	9	9
Artystyczne	124	60	6	4
Sportowe	114	159	6	9
Inne	45	79	2	6
Turystyczno- krajoznawcze	22	25	1	1
Techniczne	8	-	1	-
Ogółem	403	447	26	33

Gmina zapewniła możliwość realizacji obowiązku szkolnego w szkołach podstawowych i gimnazjach, które prowadzi. Stworzono warunki do działania wyżej wymienionych szkół, oraz bezpieczne i higieniczne warunki do nauki i opieki. Zostały stworzone warunki do kształcenia dzieci wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, objętych kształceniem specjalnym. W roku szkolnym 2017/2018 w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Siecieniu i w Gimnazjum w Brudzeniu Dużym zorganizowano indywidualne nauczanie dla 3 uczniów, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogli uczęszczać na zajęcia w szkole, natomiast w roku szkolnym 2018/2019 dla 2 uczniów.

Gmina zapewniła warunki do organizowania w szkołach pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli. W 2018 roku we wszystkich szkołach pomocy udzielali zatrudnieni pedagodzy, psychologzy, logopedzi i inni specjaliści.

Pomoc była udzielana w różnych formach, dla dzieci z trudnościami w nauce i zaburzeniami w zachowaniu, na zajęciach specjalistycznych o charakterze terapeutycznym, jak i dla dzieci uzdolnionych na zajęciach rozwijających uzdolnienia. Zorganizowano zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania.

Baza szkolna jest dobrze wyposażona w pomoce naukowe i sprzęt szkolny niezbędny do realizacji podstawy programowej i innych zadań szkoły. Szkoły są systematycznie wyposażone, do znaczących zakupów w 2018 roku należy zaliczyć wyposażenie Szkoły Podstawowej w Sikorzu w pomoce naukowe do biologii, fizyki, chemii i geografii. Szkoły Podstawowe w Siecieniu i Brudzeniu Dużym oraz Gimnazjum w Brudzeniu Dużym realizowały program rządowy „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, w ramach którego zakupiono książki do bibliotek szkolnych.

7.3. Realizowane zadania oświatowe

Realizacja obowiązku szkolnego i przedszkolnego

Uczniowie realizujący obowiązek szkolny poza szkołą obwodową, uczęszczają do innych szkół w naszej gminie lub w innych gminach.

W roku szkolnym 2017/2018 z powodu odroczenia 3 uczniów nie spełniało obowiązku szkolnego, 10 uczniów uczęszczało do szkół za granicą, dla 1 ucznia zorganizowano zajęcia rewalidacyjno - wychowawcze w domu. W 2018/2019 roku 12 uczniów realizowało obowiązek szkolny za granicą, 2 uczniów nie spełniało obowiązku szkolnego z powodu odroczenia, dla 2 uczniów zorganizowano zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze w domu uczniów.

Tabela 22. Szkoły podstawowe i gimnazja w Gminie Brudzeń Duży

L.p.	Nazwa placówki	Liczba dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu		Liczba dzieci spełniających obowiązek szkolny w szkole w obwodzie, w którym uczeń mieszka		Liczba uczniów realizuj. obowiązek szkolny w innej szkole/ucz. odroczeni, uczniowie za granicą	
		2017/2018	2018/2019	2017/2018	2018/2019	2017/2018	2018/2019
1.	Szkoła Podst. Brudzeń Duży	203	253	157	197	46	56
2.	Szkoła Podst. Siecień	289	314	198	197	91	117
3.	Szkoła Podst. Sikórz	166	187	105	119	61	68
5.	Gimnazjum Brudzeń Duży	130	67	72	32	58	35
6.	Oddział Gimnazjalny Siecień	78	27	59	16	19	11
Razem		866	848	591	561	275	287

Tabela 23. Obowiązek przedszkolny

Rok szkolny	Liczba dzieci podlegających obowiązkowi przedszkolnemu	Liczba dzieci realizujących obowiązek przedszkolny
2017/2018	83	82
2018/2019	94	92

W roku szkolnym 2017/2018 z grupy dzieci realizujących obowiązek przedszkolny 2 dzieci realizowało obowiązek przedszkolny za granicą, 1 dziecko nie spełniało obowiązku przedszkolnego z powodu wcześniejszego przejścia do szkoły podstawowej. W roku szkolnym 2018/2019 jedno dziecko realizuje obowiązek szkolny, jedno nie realizuje obowiązku przedszkolnego z innych przyczyn.

7.4. Poziom wydatków na oświatę i zrealizowane inwestycje

1) Realizacja programu dożywiania dzieci w szkołach

Tabela 24. Liczba dzieci objętych dożywianiem – średnia miesięczna w 2018 roku

Brudzeń Duży - - Stołówka Szkoły Podst., Gimnazjum i Przedszkola		Siecień - Stołówka Szkoły Podst. i Gimnazjum		Sikórz - Stołówka Szkoły Podst. i Przedszkola	
śr. dzienna liczba uczniów korzystających z obiadów		śr. dzienna liczba uczniów korzystających z obiadów		śr. dzienna liczba uczniów korzystających z obiadów	
Wpłaty dzieci	Posiłki refundowane	Wpłaty dzieci	Posiłki refundowane	Wpłaty dzieci	Posiłki refundowane
157	11	70	41	88	17

Zadanie gminy w zakresie dożywiania dzieci jest wypełniane we wszystkich szkołach i przedszkolach. W szkołach dzieci korzystały z posiłku w formie obiadu, w przedszkolach w formie obiadu, śniadania i podwieczorku.

2) Dowożenie dzieci do szkół

Obowiązek gminy w zakresie zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci do szkół albo zwrot kosztów przejazdu dziecka środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice został spełniony. W roku szkolnym 2017/2018 do szkół i przedszkoli dowożono 344 uczniów, w roku szkolnym 2018/2019 dowożono 340 uczniów. Dowożenie i opiekę w czasie przewozu realizował wynajęty przewoźnik - Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Płocku. Zorganizowano dowożenie dla 1 niepełnosprawnego ucznia, którego dowoził wynajęty przewoźnik. Ponadto refundowano rodzicom koszty dowożenia 12 uczniów. Z tej grupy 8 uczniów to osoby niepełnosprawne.

3) Pomoc socjalna dla uczniów i stypendia za wyniki w nauce

W ubiegłym roku prawo uczniów do pomocy materialnej w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej, a także wspieranie edukacji uczniów uzdolnionych zrealizowano w formie stypendiów i zasiłków socjalnych i stypendiów za wyniki w nauce.

W roku szkolnym 2017/2018 pomocą socjalną objętych było 150 uczniów. Wypłacono 149 stypendiów szkolnych i 1 zasiłek szkolny. W grupie uczniów, którzy skorzystali z tych form pomocy 79 uczniów uczęszczało do szkół podstawowych, 27 do gimnazjów, 43 uczniów do szkół ponadgimnazjalnych.

W roku szkolnym 2018/2019 – pomoc socjalną otrzymało 144 uczniów, z tego stypendium socjalne otrzymało 82 uczniów szkół podstawowych, 11 uczniów gimnazjów, 10 uczniów szkół zawodowych, 45 uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Wypłacono 6 zasiłków szkolnych.

Stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe otrzymało 188 uczniów.

4) Refundacja kosztów kształcenia młodocianych

Z tytułu kształcenia młodocianych dofinansowaniem było objętych 7 pracodawców, którzy zawarli umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, z 6 młodocianymi pracownikami zamieszkałymi na terenie naszej gminy. Na sfinansowanie tego zadania, gmina otrzymuje dotację celową.

5) Zadania remontowe i inwestycyjne

W okresie wakacji w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Brudzeniu Dużym w ramach prowadzonej termomodernizacji wykonano remont kuchni szkolnej i instalacji sanitarnej. W pozostałych szkołach w okresie wakacji przeprowadzono bieżące naprawy i konserwacje.

6) Finansowanie oświaty

Tabela 25. Źródła środków finansowych na oświatę

L.p.	Wyszczególnienie	2018 rok	
		Kwota zł	Procent całości
1.	Subwencja oświatowa	6 533 528,00	61,28
2.	Celowe dotacje na programy bieżące	426 402,62	4,00
3.	Pozostałe dochody budżetu gminy	3 701 444,73	34,72
4.	Razem	10 661 375,35	100,00

Tabela 26. Wydatki bieżące gminy na zadania z zakresu oświaty oraz edukacyjnej opieki wychowawczej

L.p.	Wyszczególnienie	2018 rok	
		Kwota zł	Procent całości
1.	Szkoły podstawowe	6 103 333,25	57,25
2.	Gimnazja	1 887 686,85	17,70
3.	Stołówki szkolne	321 495,43	3,02
4.	Świetlice szkolne	297 409,00	2,79
5.	Pomoc materialna dla uczniów	114 082,58	1,07
6.	Przedszkola ogólnodostępne	1 293 969,57	12,14
7.	Dowożenie uczniów do szkół	358 576,52	3,36
8.	Dotacje dla innych gmin na: - wychowanie przedszkolne dzieci zamieszkałych na terenie naszej gminy	182 317,56	1,71
9.	- ZNP i KZP	10 736,97	0,10
10.	Fundusz zdrowotny dla nauczycieli	17 000,00	0,16
11.	Podręczniki	74 167,62	0,69
12.	Komisje egzaminacyjne	600,00	0,01
13.	Razem	10 661 375,35	100%

Tabela 27. Struktura całkowitych wydatków oświatowych dla szkół i przedszkoli

L.p.	Wyszczególnienie	2018rok	
		Kwota w zł.	Procent całości
1.	Wydatki bieżące ogółem	10 144 146,66	100,00
2.	Wydatki na wynagrodzenia pochodnymi	8 590 730,42	84,69
3.	Wydatki rzeczowe	1 553 416,24	15,31

Tabela 28. Naliczona subwencja i dotacje a plan finansowy szkół prowadzonych przez gminę

L.p.	Wyszczególnienie szkół	Subwencja i dotacje 2018	Wydatki 2018	Różnica
1.	Szkoła Podst. w Brudzeniu Dużym	1 921 677,99 12 000,00	2 812 018,24	878 512,53
2.	Przedszkole Samorządowe w Brudzeniu Dużym	187 375,08 82 200,00	625 639,82	356 064,74
3.	Szkoła Podst. w Sikorzu	1 245 440,48	1 857 350,68	611 910,20
4.	Przedszkole Samorządowe w Sikorzu	147 860,57 71 240,00	352 495,51	133 394,94
5.	Szkoła Podst. w Siecieniu	2 427 947,71 12 000,00	2 734 706,48	294 758,77
6.	Oddziały przedszkolne w Siecieniu	78 000,00	315 834,24	237 834,24
7.	Gimnazjum w Brudzeniu Dużym	603 226,17 4 000,00	1 446 101,69	838 875,52
8.	Razem	6 792 968,00	10 144 146,66	3 351 178,66

7) Podsumowanie

Na podstawie wyżej wymienionych danych, można przeprowadzić analizę sieci szkół, stan organizacji pracy szkół, realizację obowiązku szkolnego i przedszkolnego, wypełnianie obowiązku w zakresie realizacji programu dożywiania dzieci, pomocy socjalnej dla uczniów oraz obowiązku dowożenia uczniów do szkół. Można zapoznać się ze źródłami finansowania oświaty, wysokością wydatków bieżących na zadania oświatowe i strukturą tych wydatków.

7.5. Wydarzenia kulturalne i promocja gminy

1) Materiały promocyjne:

- Filmy promocyjne – dwie impresje: pierwsza realizowana latem w dynamiczny sposób pokazująca potencjał gminny; druga zimowa pokazująca głównie zabytki sakralne.
- Ulotka promocyjna gminy z podstawowymi informacjami turystycznymi: mapa, atrakcje turystyczne, imprezy, ważne telefony.
- Ulotka promocyjna przygotowana przez gminę wydana przez Lokalną Grupę Działania Aktywni Razem – charakter podobny do własnej ulotki. Szablon wspólny dla wszystkich gmin działających w ramach Aktywnych Razem.
- Ulotka dotycząca Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego w Murzynowie – informacja o zbiorach muzeum i jego twórcy etnologowi Jackowi Olędzkiemu.
- Ulotka poświęcona Lechowi Wałęsie – honorowemu obywatelowi gminy, który dzieciństwo spędził na terenie gminy.
- Teczka promocyjna – teczka do dokumentów ze zdjęciami pokazującymi potencjał promocyjny gminy i podstawowymi danymi teleadresowymi.
- Mapa Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego przygotowana przez Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych w Otwocku.
- Strona internetowa gminy: Publikowane są na niej wszystkie najważniejsze informacje dotyczące gminy. Na stronie poza dokumentami i informacjami dla mieszkańców umieszczonych jest dużo zdjęć, filmików dokumentujących wydarzenia na terenie gminy.
- Informacje na temat gminy umieszczane są w mediach lokalnych. Gmina zwłaszcza blisko współpracuje z Katolickim Radiem Diecezji Płockiej, Tygodnikiem Płockim i lokalnym dodatkiem Gazety Wyborczej. Krótkie filmy dotyczące gminy publikowane są także w serwisie YouTube.

Rysunek 4. Imprezy cykliczne w gminie Brudzeń Duży

2) Imprezy cykliczne finansowane przez gminę Brudzeń Duży:

- **Festiwal Ginących Zawodów** - odbyło się osiem edycji tej imprezy odbywającej się w połowie lipca w Brudzeniu Dużym. Festiwal jest największą plenerową imprezą organizowaną na terenie gminy. Jej celem jest pokazanie zawodów rzemieślniczych stopniowo znikających z naszej rzeczywistości. W formie zabawy przygotowane są bezpłatne warsztaty pokazujące specyfikę pracy np. kowala, hafciarki, garncarza, sieciarza itp. Podczas imprezy odbywają się pokazy kulinarne gdzie uczestnicy mogą degustować potrawy np. z kuchni tatarskiej, żydowskiej, włoskiej. Gościem ostatniej edycji festiwalu był Karol Okrasa, który z dziećmi przygotowywał sałatki owocowe i warzywne. W każdej edycji imprezy jest wiele atrakcji plenerowych typu plac zabaw dla dzieci, strzelnica, mobilne planetarium, bieg z przeszkodami, bezpieczne miasteczko rowerowe dla dzieci. Na scenie swój program prezentują szkoły z terenu gminy, koło emerytów, orkiestry dęte z Sobowa i Siecienia. Po występach lokalnych koncerty dają wykonawcy zaproszeni na imprezę. Na imprezie występowali między innymi Cezary Pazura, Jerzy Kryszak, Andrzej Rosiewicz,
- **Amatorski Wyścig Rowerowy** - odbyło się jedenaście edycji tej imprezy odbywającej się 1 maja. W kilku grupach wiekowych i na różnych dystansach zawodnicy rywalizują na drogach wokół Brudzenia Dużego,
- **Turniej Szachowy z okazji Święta Niepodległości 11 listopada w Brudzeniu Dużym** - odbyło się osiem edycji tej imprezy. Amatorskie zawody o skali lokalnej, Atrakcją jest gra symultaniczna z arcymistrzem szachowym,
- **Dożynki Gminne** - odbywają się zwykle w ostatnią niedzielę sierpnia, rotacyjnie w różnych miejscowościach z terenu gminy. Impreza plenerowa z koncertami na scenie i atrakcjami dla dzieci. Gwiazdą ostatniej imprezy, która odbyła się w Sikorze, był zespół Weekend, Kulminacyjnym punktem jest obrzęd dożynkowy z podziwianiem wieńców dożynkowych przygotowanych specjalnie przez mieszkańców wsi,
- **Gminny Dzień Sportu.** Odbyło się pięć edycji imprezy organizowanej dla szkół z terenu gminy. Młodzież rywalizuje w różnych dyscyplinach sportu, typu biegi, skok w dal, siatkówka itp. Impreza organizowana wspólnie z LKS Wisła Główna – Sobowo,
- **Konkurs fotograficzny.** Odbyły się cztery edycje imprezy. W konkursie bierze udział młodzież z terenu gminy. Prace w konkursie poza nagrodami są dodatkowo wykorzystywane w materiałach promocyjnych gminy. Na ich podstawie powstały ostatnie cztery kalendarze planszowe gminy,
- **Gminne Zawody Sportowo – Pożarnicze** – impreza z wieloletnią tradycją sprawdzająca gotowość gminnych OSP,
- **Powiatowy Konkurs Fotograficzny,** współfinansowany przez gminę Brudzeń Duży. Odbyła się już dziesiąta edycja konkursu, który cieszy się dużym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży szkolnej na terenie powiatu.

Rysunek 5. Imprezy cykliczne w gminie Brudzeń Duży

3) Inne imprezy:

Imprezy związane z ważnymi wydarzeniami lokalnymi i państwowymi. W 2018 roku był to szereg wydarzeń związanych ze 100-leciem odzyskania niepodległości przez Polskę. Podczas kulminacyjnej imprezy plenerowej zainscenizowano przyjazd marszałka Piłsudskiego odgrywanego przez aktora teatru Dramatycznego w Płocku Marka Walczaka. Podczas imprezy odbyło się gotowanie na żywo gęsiny (potrawę pod okiem kucharza przygotowywali znani mieszkańcy gminy). Integralnym elementem wydarzenia było wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych.

Podczas kolejnej imprezy obchodziliśmy 100-lat powstania OSP w Sobowie.

Gmina stara się upamiętniać ważne wydarzenia z historii naszego kraju: np. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej czy powstania styczniowego.

Gmina współpracuje z podmiotem prywatnym - Osadą Młynarza w Radotkach, która organizuje szereg biegów terenowych. Najbardziej znane z nich to cykl biegów przeszkodowych pod nazwą Adrenaline Rush gromadzących rocznie kilka tysięcy uczestników. W roku 2019 w ośrodku odbędą się mistrzostwa Polski w biegach przeszkodowych.

8. STAN MIENIA KOMUNALNEGO

8.1. Przysługujące gminie prawa własności

- powierzchnia gruntów	-	165,10 ha
- wartość gruntów	-	1 183 676,37 zł
- wartość budynków i budowli	-	46 278 595,44 zł
w tym: dotyczące innych niż własność praw majątkowych w tym w szczególności: użytkowanie wieczyste :		
- powierzchnia gruntów	-	6,29 ha
- wartość gruntów	-	79 406,00 zł

Gmina Brudzeń Duży na dzień 31 grudnia 2018r. posiadała 30 mieszkań w 10 budynkach komunalnych stanowiących własność Gminy:

- Brudzeń Duży ul. Płocka 23

Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany, kryty blachą wyposażony w instalację elektryczną i wodę- stan techniczny średni. W budynku tym jest 1 lokal mieszkalny stanowiący własność gminy(zasiedlone).

- Brudzeń Duży ul. Toruńska 33

Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany , kryty blachą wyposażony w instalację elektryczną i wodę- stan techniczny średni. W budynku tym znajdują się 4 lokale mieszkalne stanowiące własność gminy(zasiedlone).

- Brudzeń Duży ul. Dobrzyńska 9

Budynek murowany, kryty papą wyposażony w instalację elektryczną, wodę i kanalizację oraz centralne ogrzewanie- stan techniczny dobry. W budynku tym znajduje się jedno mieszkanie.

- Główna 64

Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany , kryty blachą, parterowy z poddaszem mieszkalnym, wyposażony w instalację elektryczną i wodną- stan techniczny średni. W budynku tym znajduje się 8 lokali mieszkalnych(wszystkie zasiedlone).

- Parzeń 3

Budynek murowany, kryty eternitem składający się z 3 lokali mieszkalnych(zasiedlone) wyposażony w instalację elektryczną , stan techniczny średni.

- Sobowo 37

Jedno mieszkanie w budynku wielorodzinnym (były dworek), wyposażony w instalację elektryczną stan techniczny średni.

- Sikórz 74

Budynek mieszkalny parterowy wyposażony w instalację elektryczną , składający się z 3 lokali mieszkalnych (zasiedlone), stan techniczny średni.

Sikórz 79 budynek mieszkalny murowany, kryty dachówką, wyposażony w instalację elektryczną i wodną. W budynku tym jest 1 lokal mieszkalny (zasiedlone), stan techniczny średni.

- Strupczewo Duże 8

Budynek mieszkalny parterowy z poddaszem mieszkalnym, murowany kryty eternitem, wyposażony w instalację elektryczną i wodną. W budynku tym jest 7 lokali mieszkalnych.

- Siecień 134

Budynek Gminny-Ośrodek Zdrowia, na piętrze są 3 lokale mieszkalne. Wyposażony w instalację elektryczną i wodną, stan techniczny dobry.

8.2. Zmiany w stanie mienia komunalnego w 2018 roku

1) Przyrost mienia:

- **Grunty** - potwierdzono decyzją Wojewody Mazowieckiego na rzecz Gminę Brudzeń Duży z mocy prawa z dniem 1 stycznia 1999r. prawo własności gruntów, zajętych pod drogi publiczne-gminne położone w obrębach: Bądkowo Kościelne, Siecień, Brudzeń Mały, Bądkowo Rumunki, Janoszyce, Myśliborzyce, Więclawice. W wyniku podziału na wniosek właściciela przeznaczone pod poszerzenie dróg gminnych położone w obrębie Parzeń I, Sikórz, Siecień, Bądkowo Kościelne. Przekazano grunt stanowiący drogę w formie darowizny na rzecz Gminy położony w obrębie Brudzeń Duży, oraz wykupiono na poszerzenie dróg gminnych w obrębie Żerniki i Lasotki.
- **Wartość budowli** - budowa i modernizacja drogi Turza Mała, budowa drogi gminnej Uniejewo-Cierszewo (wykonano w miejscowości Siecień). Modernizacja SUW Karwosiaki Cholewice, budowa sieci wodociągowej w miejscowości Więclawice, dobudowa klatki schodowej Szkoła Podstawowa Siecień.

- powierzchnia gruntów	-	3,53ha
- wartość gruntów	-	97 335,00 zł
- wartość budowli	-	2 943 897,50 zł
Wykreślono ze stanu mienia:		
- powierzchnia gruntów	-	0,21 ha
- wartość gruntów	-	2 000,00 zł
- wartość naniesień	-	24 968,26 zł

2) Dane o dochodach uzyskanych z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz sprzedaży ratalnej z lat ubiegłych

Ogółem:	-	16 500,00 zł
- sprzedaż gruntów	-	0,21 ha
- wartość gruntów	-	16 500,00 zł
- wartość budynków i budowli	-	0 zł

8.3. Wysokość dochodów oraz wartość własności nieruchomości

Dane o dochodach uzyskane z tytułu opłat za zarząd, użytkowanie wieczystego nieruchomości i innych niż własność praw majątkowych uzyskanych w 2018 roku:

- użytkowanie wieczyste	-	7 443,51 zł
- najem i dzierżawa	-	41 240,84 zł
- opłata adiacencka	-	1 384,50 zł

Wartość nieruchomości stanowiących własność gminy i będących w użytkowaniu gminy ogółem w dniu składania informacji:

- powierzchnia gruntów	-	168,42 ha
- wartość gruntów	-	1 279 011,37 zł
- wartość budynków i budowli	-	49 197 524,68 zł

9. OPIEKA SPOŁECZNA

9.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2018 roku

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, które mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości.

W Gminie Brudzeń Duży liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Płocku na koniec 2018 r. uległa zmniejszeniu w porównaniu do roku 2017 o 40 osób i wynosiła 355 osoby, co stanowi 6,80 % ogółu mieszkańców gminy, w tym: 223 kobiety. Liczba bezrobotnych w rozbiciu na wiek : do 25 roku -45 osób, do 30 roku 107 osoby, powyżej 50 roku – 63 osoby. Długotrwale bezrobotni - 223 osoby. Stopa bezrobocia w powiecie płockim stanowi 11,3%, w gminie Brudzeń Duży – około 6,80%, w województwie mazowieckim: 4,8% w Polsce: 5,7%.

System pomocy społecznej objął wsparciem 284 rodziny liczących 803 osób w rodzinach. Do Ośrodka wpłynęło 367 wniosków o pomoc, pracownicy socjalni sporządzili 442 wywiady środowiskowe, wydanych zostało 512 decyzji administracyjnych w tym 1 decyzja w całości odmowna.

Tabela 29. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych - ogółem	448	284	803
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej - ogółem	X	136	311

Jednym z warunków uzyskania świadczeń z pomocy społecznej jest wystąpienie co najmniej jednej z przyczyn określonej w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, które przedstawia tabela. 2.

Tabela 30. Przegląd przyczyn uzasadniających przyznanie pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	144	421
sieroctwo	1	3
bezdolność	1	1
bezrobocie	86	260
długotrwała lub ciężka choroba	104	256
niepełnosprawność	65	145
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	40	147
w tym:		
rodziny niepełne	26	75
rodziny wielodzietne	8	43
Potrzeba ochrony macierzyństwa	39	195
w tym:		
wielodzietność	29	157
alkoholizm	4	4
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	4
zdarzenia losowe	3	8

Analiza danych pozwala stwierdzić, że najczęstszą przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo związane z problemem choroby lub bezrobocia. Problem długotrwałej lub ciężkiej choroby jest skutkiem starzenia się społeczeństwa oraz zagrożeń cywilizacyjnych. Zachorowanie członka rodziny wpływa często na obniżenie się statusu rodziny w związku z utratą bądź rezygnacją z zatrudnienia. Problem bezrobocia występuje na drugim miejscu, jest najłatwiejszy do zdiagnozowania, z nim utożsamiają się klienci, potwierdzają go także dokumenty z urzędu pracy. Problem bezrobocia rzadko występuje w odosobnieniu. Brak pracy powoduje stałe obniżanie się standardu życia środowisk rodzinnych i w rezultacie nie rzadko pojawiają się takie problemy jak: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia.

Podstawą gospodarki finansowej Ośrodka jest plan finansowy opracowany na każdy rok budżetowy.

Budżet GOPS w 2018r. wynosił: 10 290 157,00 zł i został wykonany w wysokości: 10 206 558,70 zł to jest w 99,19%. Na budżet składały się środki finansowe pochodzące z budżetu gminy - zadania własne, z budżetu Wojewody - dotacja zadań własnych z budżetu państwa, z budżetu Wojewody – zadania zlecone z budżetu państwa.

1) Zadania zlecone gminie

- **Świadczenia wychowawcze program „rodzina 500+”**

W 2018 roku w ramach programu wydatkowana została kwota ogółem: 5 564 051,42 zł, z tego na wypłatę świadczeń wychowawczych: 5 480 591,70 zł dla 914 dzieci z 585 rodzin. Programem 500+ w gminie objętych zostało ok 60% wszystkich dzieci. Kwotę: 83 459,72 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą świadczeń wychowawczych tj. wynagrodzenie dla pracownika, szkolenie, koszty związane z przygotowaniem stanowiska pracy.

- **Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego**

W 2018 roku ze świadczeń rodzinnych korzystało 439 rodzin. Wypłacono 11693 świadczeń rodzinnych na kwotę: 2 291 951,00 zł, zasiłek rodzinny otrzymało – 319 rodzin, zasiłek pielęgnacyjny - 191 osób, świadczenie pielęgnacyjne – 25 rodzin, specjalny zasiłek opiekuńczy – 13 rodzin, zasiłek dla opiekunów – 2 osoby, świadczenie rodzicielskie – 51 osób. W sprawie świadczeń rodzinnych wydanych zostało łącznie 774 decyzji administracyjnych. Ponadto świadczeniobiorcy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych zwrócili kwotę: 7752 zł.

- **„Złotówka za złotówkę”**

W 2018 roku świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano decyzją dla 57 osób z 44 rodzin na kwotę: 251 080,00 zł. Wypłacono 614 świadczeń w tym: dla osób w wieku 0-17 lat – 461 świadczenia, dla osób w wieku 18-24 lata – 153 świadczeń. Wydano 49 decyzji administracyjnych.

- **Składki na ubezpieczenie zdrowotne**

W 2018 roku opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne na ogólną kwotę 5 252,76 zł.

- **Karta dużej rodziny**

W 2018 roku o wydanie Karty Dużej rodziny wpłynęło 21 wniosków, kartę wydano dla 93 osoby w tym: 34 rodziców i 59 dzieci. Koszt programu wyniósł – 255,97 zł.

- **Program dobry start (wyprawka 300 +)**

Program „Dobry start” finansowany jest ze środków budżetu państwa. W 2018 roku w ramach programu wydatkowana została kwota ogółem: 344 720,00 zł, z tego na wypłatę świadczeń: 333 600,00 zł dla 1112 dzieci z 768 rodzin. Kwotę: 11 120,00 zł wydatkowano na koszty związane z

obsługą świadczeń tj. wynagrodzenie dla pracownika, szkolenie, koszty związane z przygotowaniem stanowiska pracy.

2) Zadania własne gminy

• Placówki opiekuńczo-wychowawcze

W 2018 r. za pobyt 3 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej Ośrodek wydatkował kwotę - 63 688,85 zł.

• Domy pomocy społecznej

W 2018 roku ze środków własnych gminy za pobyt 5 osób w Domach Pomocy Społecznej wydatkowano: 147 415,88 zł, w tym: za 3 osoby w DPS Zakrzewo, 1 osoba w DPS Koszelew, 1 osoba DPS Wyszogród.

• Rodziny zastępcze

W 2018 r. za pobyt 4 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej Ośrodek wydatkował kwotę - 31 041,75 zł.

• Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2018 roku ze środków własnych gminy wydatkowano ogółem: 2636,15 zł, z czego 1400 zł na szkolenie członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 1236,15 zł na zakup oprogramowania.

• Wspieranie rodziny

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. 2018, poz. 998 z późn.zm.), która zobowiązała gminy do organizacji pieczy zastępczej i wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w 2018 roku w wydatkowano ogółem 67 275,42 zł. w tym: ze środków własnych gminy: 43 839,42 zł i z dotacji wojewody: 23 436,00 zł. Wydatkowane środki przeznaczone na wynagrodzenie dla asystenta rodziny, który pracował z 15 rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

• Składki na ubezpieczenie zdrowotne

W 2018 roku opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej ogólną kwotę 12 765,60 zł.

• Zasiłki i pomoc w naturze

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym w 2018 roku na wypłatę świadczeń w formie zasiłków z pomocy społecznej wydatkował kwotę: 95 650,60 zł, w tym, z budżetu wojewody : 33 700,65 zł, z budżetu gminy 61 949,95 zł.

• Zasiłek okresowy

Na zasiłki okresowe Ośrodek wydatkował kwotę 33 903,22 zł, z tego ze środków własnych gminy w kwocie 202,57 zł oraz środki z budżetu wojewody w kwocie 33 700,65zł. Zasiłki okresowe przyznano dla 32 rodzin liczących 73 osoby, wypłacono 94 świadczenia z tytułu: bezrobocia – dla 29 rodzin, długotrwałej choroby – dla 3 rodzin.

• Zasiłek celowy

Pomoc w formie zasiłków celowych przyznano dla 103 rodzin liczących 269 osoby. Ogólna kwota jaką wydatkowano na zasiłki celowe wynosiła – 61 747,38 zł, w tym wypłacono specjalne zasiłki celowe, przyznane rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe uprawniające do

pomocy, lecz znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Pomoc została przyznana dla 41 rodzin liczących 80 osób na kwotę 18 738,00 zł. Na pomoc dla 3 rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego wydatkowano kwotę- 8 500,00 zł. Na opłacenie pochówku dla 1 osoby wydatkowano kwotę; 3 000 zł.

Zasiłki celowe przyznawano na zakup opału na okres zimowy, zakup leków i odzieży, zakup żywności, na opłaty za energię elektryczną.

- **Dodatki mieszkaniowe**

W 2018 roku na wypłatę dodatków mieszkaniowych wydatkowano kwotę: 15 788,71 zł przyznane dla 7 rodzin w ilości 52 świadczeń. Przyjęto 6 wniosków i wydano 7 decyzji.

- **Zasiłek stały**

W 2018 r. zasiłek stały był w dotowany ze środków wojewody. Pomoc w tej formie przyznano dla 28 osób w tym: dla 21 osób samotnie gospodarujących i dla 7 osób pozostających w rodzinie. Wypłaconych zostało 292 świadczeń na kwotę: 155 154,31 zł.

- **Usługi opiekuńcze**

Usługi opiekuńcze świadczone były w 14 środowiskach, w tym, dla 11 osób samotnych i 3 osoby zamieszkującej z rodziną. Na wynagrodzenia dla opiekunek świadczących usługi opiekuńcze wydatkowano ogółem: 72 346,42 zł, w tym: 10 627,92 zł – składki ZUS. Na dochody gminy z tytułu zwrotu za usługi opiekuńcze wpłynęła kwota: zł.

3) Program „pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020 ma na celu wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia. Od 1 stycznia 2019 roku obowiązuje nowy program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019- 2023”, który zastąpił program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Ogółem na program w 2018 roku wydatkowano kwotę: 119 122,13 zł w tym: z dotacji wojewody: 88 000 zł, udział środków własnych gminy wynosił: 31 122,13 zł. co stanowi 26,13 % ogółu wydatków na dożywianie. Programem dożywiania objęto 313 osób.

Dożywianie w formie posiłku prowadzone było w 5 placówkach szkolnych na terenie gminy, w tym: w 3 szkołach i 2 przedszkolach, oraz w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i szkołach ponadgimnazjalnych poza terenem gminy, do których uczęszczali uczniowie naszej gminy. Pomocą w postaci posiłku w szkole objęto 185 uczniów. Na zakup posiłków w szkołach wydatkowano kwotę – 94 702,13 zł, w tym ze środków własnych gminy – 23 012,13 zł, z dotacji wojewody – 71 690,00 zł. Przeciętny koszt jednego posiłku wyniósł: 3,54 zł.

Ponadto w ramach programu decyzją przyznano pomoc w formie zasiłku celowego na zakup produktów żywnościowych dla 63 rodzin, w których jest 128 osób. Wydatkowano ogółem kwotę 24 420,00 zł, w tym:

8110,00 zł – ze środków własnych gminy i 16 310,00 zł – ze środków wojewody. Koszt jednego świadczenia wynosił: 178,25 zł.

9.2.Gminne programy wspierania rodziny

1) Program wspierania rodziny w 2018 roku

Tabela 31. Działania w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018

Lp.	Cele	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie profilaktycznej działalności na rzecz rodzin wychowujących dzieci	Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	GOPS, GKRPA, szkoły, Urząd Gminy, ZI	<ul style="list-style-type: none"> Rozpowszechnianie w środowisku lokalnym tj. w szkołach na terenie gminy materiałów profilaktycznych i informacyjnych. Placówki oświatowe z terenu gminy Brudzeń Duży prowadzą z uczniami zajęcia profilaktyczne z zakresu sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją, przejawami przemocy i innymi sytuacjami nieakceptowanymi społecznie w formie pogadarek, warsztatów, konkursów. Realizowano programy i zajęcia profilaktyczne: „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie” w szkole oraz „Nikotynizm”, „Alkoholizm”, „Narkomania”.
		Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie marginalizowanej lub zagrożonej kryzysem	GOPS, szkoły,	<ul style="list-style-type: none"> 15 rodzin z dziećmi objętych jest stałym monitoringiem przez pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych.
2.	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i społecznych	Praca z rodziną: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (socjalne, psychologiczne, prawne, zawodowe)	GOPS, GKRPA, PUP, szkoły	<ul style="list-style-type: none"> Pracownicy socjalni udzielili wsparcia w formie pracy socjalnej dla 136 rodzin. W Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy pracowali specjaliści świadcząc pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy: (psycholog, terapeuta). Psycholog przyjął 9 osób i przeprowadził 26 konsultacji, w tym: 7 konsultacji z dziećmi i młodzieżą do 18 roku życia. Terapeuta przyjął 18 osób i udzielił 62 porad, w tym: 11 osób z problemem alkoholowym – udzielił 50 porad; 2 osoby ofiary przemocy w rodzinie – udzielił 22 porad; 1 osoba sprawca przemocy – udzielił 4 porady, 3 dorosłe osoby z DDA-udzielił 16 porad.
		Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> 15 rodzin objętych było wsparciem asystenta rodziny, 40 rodzin objęto pomocą ze względu na problemy opiekuńczo-wychowawcze.
		Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej: udzielanie pomocy w formie zasiłków, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, pomoc w formie stypendiów i wyprawek szkolnych, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	GOPS, BOSS, szkoły, organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> W 2018 r. wsparciem z pomocy społecznej objętych zostało 284 rodziny: zasiłek stały otrzymało 28 osób; zasiłek okresowy – 32 rodziny; zasiłek celowy- 103 rodziny; usługi opiekuńcze - 14 osób; dożywianiem w szkole objętych zostało 185 uczniów; z puli dyrektora korzystało 33 uczniów; pomocą w formie zasiłku celowego na zakup żywności objętych było 128 osób; w ramach aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych skierowano 14 osób do prac społecznie-żytecznych. Ze środków BOSS wypłacono: stypendia socjalne dla 263 uczniów; zasiłek szkolny otrzymało 7 osób, wyprawkę szkolną otrzymała 1 osoba; stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe otrzymało 239 uczniów.

		Przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o dodatkach mieszkaniowych	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> • Ze świadczeń rodzinnych korzystało 439 rodzin w tym: zasiłek rodzinny wypłacono dla – 319 rodzin; zasiłek pielęgnacyjny otrzymało – 191 osób; świadczenie pielęgnacyjne – 25 rodzin; specjalny zasiłek opiekuńczy – 13 rodzin; zasiłek dla opiekunów – 2 osoby; świadczenie rodzicielskie – 51 osób; jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – 53 rodziny. • 57 rodziny otrzymały świadczenie z funduszu alimentacyjnego. • Dla 93 osób wydano Kartę Dużej Rodziny, w tym: dla 34 rodziców i 59 dzieci. • 7 rodzin otrzymało wsparcie finansowe w formie dodatków mieszkaniowych. • Pomoc w formie świadczenia wychowawczego z Programu Rodzina 500+ przyznano dla 914 dzieci z 585 rodzin. • Pomoc w formie świadczenia „Dobry Start” (wyprawka 300+) otrzymało 1112 dzieci z 768 rodzin.
		Podjęcie działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	GKRPA, Urząd Gminy, GOPS, szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • Paczki bożonarodzeniowe dla dzieci z terenu gminy 450 szt. • GKRPA przeprowadziła w szkołach z terenu gminy konkurs o tematyce profilaktycznej pn. „Liderzy zdrowia. • Wypoczynek letni- kolonie profilaktyczne dla 15 dzieci. • „ Bezpieczne ferie i bezpieczne wakacje”- konkursy- 40 dzieci. • Wakacje z biblioteką- 15 osób. • Ferie z biblioteką- 20 osób.
		Organizacja grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin z problemami wychowawczymi	GOPS, GKRPA, ZI	<ul style="list-style-type: none"> • Odbyły się 4 spotkania w ramach: „Grupa wsparcia dla nieaktywnych kobiet” – uczestniczyły 4 osoby.
		Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	GOPS, ZI, GKRPA, PCPR,	<ul style="list-style-type: none"> • Założono 12 NK - „A” wszczynających procedurę w 12 rodzinach; wypełniono 12 NK - „C” i 12 NK - „D”. • Skierowano 4 wnioski do sądu o wgląd w sytuację rodziny.
		Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	GKRPA, Policja, GOPS, szkoły, Urząd gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoły: spotkania młodzieży z policjantami- edukacja prawna, ustawa o nieletnich, konsekwencji prawnych stosowania różnych form przemocy i zachowań niebezpiecznych; Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w eliminowaniu napięć na tle problemów szkolnych i rodzinnych. Rozmowy interwencyjne i wspierające w sytuacjach trudnych; Zajęcia warsztatowe- Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży.
3.	Zapewnienie opieki, wychowania oraz wsparcia dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodzicielskiej	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej i w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Urząd Gminy, GOPS, PCPR	<ul style="list-style-type: none"> • 5 dzieci przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej, • 3 dzieci przebywało w rodzinie zastępczej.
		Pomoc usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej w podjęciu zatrudnienia, uzyskaniu mieszkania, integracji ze środowiskiem	Urząd Gminy, PCPR, PUP, GOPS	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR udzielił pomocy dla 8 osób na kontynuowanie nauki, w tym: dla 4 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, 3 wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej, 1 osoba z młodzieżowego ośrodka wychowawczego. • Pomoc na usamodzielnienie otrzymały 3 osoby.

4.	Poprawa jakości współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodzin z dziećmi	Stala współpraca organizacji pozarządowych, szkół, policji, służby zdrowia, GOPS, sądów, kuratorów, PCPR, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego,	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> • W 2018 r Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, Grupy Robocze odbyły 70 spotkań, • W ramach współpracy ze szkołami odbyły się 4 spotkania, które dotyczyły wymiany informacji, wskazanie potrzeby udzielenia rodzinom pomocy lub podjęcie interwencji.
		Doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny, rodzin wspierających i innych specjalistów)		<ul style="list-style-type: none"> • W 2018 roku 4 osoby (pracownicy socjalni, asystent) uczestniczyły w pięciu szkoleniach dotyczących: przeciwdziałania przemocy; profilaktyki uzależnień chemicznych i behawioralnych; pracy asystenta rodziny; pracy grup roboczych z osobami stosującymi przemoc; profilaktyki, interwencji, działania.

2) Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2018 roku

Tabela 32. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2018

Lp.	Cele	Zadania	Realizacja działań
Koordynacja lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
1.	Zacieśnienie systemu wzajemnej współpracy poszczególnych instytucji z terenu gminy w zakresie przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> • cykliczne spotkania zespołu interdyscyplinarnego oraz jego grup roboczych, • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, • opracowywanie programów, działań w tym edukacyjnych, akcji informacyjnych w zależności od potrzeb występujących w środowisku lokalnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego tj. 14.03.2018r., 13.06.2018r., 26.09.2018r., 05.12.2018 r. • GKRPA przeprowadziła w szkołach z terenu gminy konkurs o tematyce profilaktycznej pn. „Liderzy zdrowia”.
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, • monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych przemocą , • opracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach, • inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, • prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, • powoływanie grup roboczych (interwencyjnych) w celu rozwiązywania indywidualnych przypadków przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> • praca specjalistów: psycholog, terapeuta, prawnik, 2 razy w miesiącu po 2 godz. (27 os.); • praca członków ZI i Grup roboczych w indywidualnych przypadkach, (odbyło się 70 spotkań GR); • tworzenie planów pomocy w indywidualnych przypadkach; • W 12 rodzinach w związku z przemocą wszczęto 12 procedur "Niebieskie karty"; • udzielanie pomocy w ramach prowadzonej procedury "Niebieskie Karty" osobom dotkniętym przemocą w rodzinie przez specjalistów w grupach roboczych- utworzono 12 grup roboczych;

3.	Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy lokalnej kadry zajmującej się problematyką przemocy w rodzinie- współpraca między służbami, szkolenia, kursy, konferencje tematyczne.	systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych tj. pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Udział pedagogów w szkoleniach m.in. „Przeciwdziałanie zjawiskom agresji i przemocy, dyskryminacji i wykluczenia w szkole”, „Przeciwdziałanie dopalaczom i innym środkom psychotropowym”, • podnoszenie kwalifikacji pracowników poprzez udział w szkoleniach i seminariach.
Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
4.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> • praca socjalna z osobami doznającymi przemocy, • kierowanie do psychologa ofiar oraz sprawców przemocy, działającego w ramach Punktu Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Brudzeniu Dużym, • współpraca z instytucjami z terenu powiatu płockiego prowadzącymi hostele, domy samotnej matki, • wdrażanie procedury „Niebieska Karta”, • prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy przy współpracy innych instytucji, • udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych, • nawiązanie współpracy z podmiotami podejmującymi działania w zakresie przemocy domowej, • rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności, • dostarczenie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie oraz umieszczenie powyższych informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • ciągła praca socjalna pracowników socjalnych w środowisku – rozmowy wspierające z rodzinami, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych itp. (136 rodzin); • w ramach procedury "Niebieskie karty" praca z indywidualnym przypadkiem (12 rodzin); • założono 12 NK „A”, 12 NK „C” i 12 NK „D”; • - 20 osób skierowano na działanie terapeutyczne do specjalistów; • W Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy pracowali specjaliści świadcząc pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy: (psycholog, terapeuta). Psycholog przyjął 9 osób i przeprowadził 26 konsultacji, w tym: 7 konsultacji z dziećmi i młodzieżą do 18 roku życia. Terapeuta przyjął 18 osób i udzielił 62 porad, w tym: 11 osób z problemem alkoholowym – udzielił 50 porad; 2 osoby ofiary przemocy w rodzinie – udzielił 22 porad; 1 osoba sprawcy przemocy – udzielił 4 porady, 3 dorosłe osoby z DDA- udzielił 16 porad. • na bieżąco udzielano informacji w zakresie przemocy w rodzinie osobom zgłaszającym się do ośrodka pomocy; • zamieszczenie na stronie internetowej GOPS: www.brudzendumy.naszops.pl informacji o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o instytucjach świadczących pomoc dla mieszkańców gminy;
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej do społeczności lokalnej			
5.	Edukacja środowiska lokalnego	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy (rozwijanie samoświadomości, asertywności, zaradności emocjonalno-społecznej wśród osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą), • przygotowanie i udostępnianie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie, • zamieszczanie w gablocie informacyjnej w GOPS Brudzeń Duży informacji o lokalnym systemie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie informacji na bieżąco podczas cyklicznych spotkań z pedagogami szkolnymi (spotkania odbyły się; 14.03.2018r., 13.06.2018r., 10.10.2018r.,05.12.2018r.) • rozpowszechniono w szkołach materiałów profilaktycznych (ulotki, plakaty, broszury) „Reaguj na przemoc” , „Stop dopalaczom”, „nie biorę, nie palę, nie piję”, pracownicy socjalni przekazywali informacje w rozmowie z rodzinami; • systematyczne zamieszczanie w gablocie informacyjnej w GOPS Brudzeń Duży informacji o lokalnym systemie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

<p>6.</p>	<p>Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca ze szkołami, świetlicami środowiskowymi, • edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją, przejawami przemocy, sytuacjami nieakceptowanymi społecznie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Szkolno-Przedszkolny w Brudzeniu Dużym: • Zajęcia i działania profilaktyczne: • „Apteczka Pierwszej pomocy emocjonalnej”- program promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki uniwersalnej; • „Użytkom mówimy nie”- zajęcia profilaktyczne, kl.IV-VIII; • „Dzień bezpiecznego Internetu”- działania edukacyjno-profilaktyczne kl. IV- VIII; • „Szkoła bez przemocy”-zajęcia edukacyjne ,festyn rodzinny kl. IV-VIII; • Akcja „Jak radzić sobie z emocjami”- działania profilaktyczne, rozmowy z rodzicami- kl. IV-VIII o; • „ Słowa mają moc”- kampania informacyjna dla rodziców promująca pozytywne metody wychowywania dzieci; • „Prawidłowe relacje rówieśnicze”- rozpowszechnianie przez młodzież pożądaných zachowań i zdrowych sposobów radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, kreowanie wzorców spędzania czasu wolnego; wskazanie, gdzie i kto może pomóc osobom uzależnionym-kl. IV-VIII. • Gimnazjum w Brudzeniu Dużym: • Zajęcia dotyczące uzależnień: nikotynizm-kl.II ,alkoholizm- kl.II narkomania kl.III.; • Kształtowanie pozytywnych postaw poprzez uczenie zachowań asertywnych ,radzenia sobie w trudnych sytuacjach, walka ze stresem i agresją; • „Serfuję bezpiecznie”-program profilaktyczny dotyczący bezpiecznego poruszania się w Internecie.- kl.II-III. • zajęcia dla młodzieży prowadzone przez policjantów z zakresu edukacji prawnej dla uczniów, konsekwencji prawnych stosowania różnych form przemocy i zachowań niebezpiecznych. <ul style="list-style-type: none"> - rozmowy z uczniami w sytuacjach stresowych, kontakty z rodzicami, wypracowanie wspólnych działań, kierowanie do specjalistów i zachęcanie do działań na rzecz dobra dziecka. • Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sikorzu: W ramach działalności profilaktycznej: <ul style="list-style-type: none"> - zorganizowano dla uczniów warsztaty z zakresu uzależnień od gier komputerowych i innych form ekranowych- kl.IV-VIII <ul style="list-style-type: none"> -program antynikotynow ” Nie pal przy mnie proszę”, „Czyste powietrze wokół nas”, - prowadzono pogadanki i warsztaty, m.in.: „Zdrowy tryb życia”, „Strażnicy uśmiechu”, „Bezpieczne wakacje”, promujące zdrowy styl życia, bezpieczeństwo w szkole i poza nią kl. I-VIII, - Realizowano programy aktywnego spędzania czasu. • Zespół Szkół w Siecieniu: Prowadzono działania profilaktyczne w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - spotkania uczniów klas V-VIII z Policją dotyczące przeciwdziałania agresji, przemocy w tym cyberprzemocy oraz dopalaczy; - szkolenie rady pedagogicznej i rodziców z zakresu używania narkotyków i dopalaczy. - konkurs plastyczny pod hasłem „Stop nałogom” kl.V-VIII, - przeprowadzenie ankiet badających stan bezpieczeństwa w szkole oraz problem zażywania środków uzależniających, -Zorganizowanie I gminnej debaty „Narkotyki , dopalacze nie tędy droga”. - ciągała praca z psychologiem i pedagogiem szkolnym.
-----------	---	--	---

9.3. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

1) Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Brudzeń Duży za rok 2018.

Problemy wynikające z picia alkoholu oraz stosowania środków uzależnionych stanowią obecnie jedną z ważnych kwestii społecznych. Zjawiska te mają, bowiem istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia Polaków, zdolność do konkurencji na wymagającym rynku pracy a także relacje interpersonalne w środowisku społecznym.

Picie alkoholu i zażywanie środków odurzających w dalszym ciągu postrzegane są, jako swoisty sposób na życie, odtrutka na nudę, sposób na rozwiązanie problemów.

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych został opracowany w oparciu o rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii.

Uchwałą Rady Gminy w Brudzeniu Dużym Nr VIII/54/07 z dnia 25 września 2007 roku w sprawie usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych przyjęto limit 60 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% i powyżej 18% zawartości alkoholu, a w 2018 r. wykorzystano – 29 punkty:

- 21 punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 8 punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (bary, restauracje).

Realizatorem Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Odbiorcami programu są: dzieci i młodzież szkolna, osoby nadużywające alkoholu i ich rodziny, społeczność lokalna tut. gminy.

- Cele ogólne:
 - zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy,
 - zapobieganie uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
 - zapobieganie spożywaniu alkoholu, szczególnie przez dzieci i młodzież,
 - zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów,
 - zwiększenie form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w oparciu o programy profilaktyczne,

- Cele szczegółowe:
 - zwiększenie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego,
 - propagowanie w społeczności lokalnej abstynencji i trzeźwości.

Zadania Programu stanowią integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brudzeń Duży na lata 2017-2027.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a także realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, należy do zadań własnych gminy (art. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art.5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii).

W szczególności zadania te obejmują:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności

dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

- Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń spełniających kryteria merytoryczne i finansowe oraz zapewniających tym samym profesjonalny poziom realizacji programu i mających w statucie zapis dotyczący działalności na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zamierzone efekty programu - Ograniczenie dostępności alkoholu

Zakłada się, że realizacja programu doprowadzi do:

- lepszego zrozumienia środowiska lokalnego i dynamiki zjawiska uzależnienia,
- zapobiegania i reagowania na wszelkie formy uzależnień,
- stworzenia systemu pomocy i zapobiegania wszelkiej formie uzależnień,
- współpraca różnych systemów wsparcia (psychologicznego, socjalnego i prawnego) i instytucji pomocowych.

2) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie gminy Brudzeń Duży na rok 2018.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest sporządzony na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity z Dz. U. 2018 poz. 1030). Głównym celem programu jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

- Cele szczegółowe programu:
 - Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganiu używania środków psychoaktywnych,
 - Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych,
 - Pogłębienie wiedzy na temat psychospołecznych uwarunkowań narkomanii,
 - Zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych,
 - Zwiększenie liczby i zróżnicowania dostępnych programów profilaktycznych uwzględniających problematykę zapobiegania narkomanii,
 - Opracowanie standardów postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i programów ograniczania szkód zdrowotnych,
 - Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych poprzez rozwój specjalistycznych placówek i programów,
 - Wprowadzenie systemu szkoleń dla personelu prowadzącego leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód zdrowotnych,
 - Ograniczenie dostępności narkotyków dla indywidualnych użytkowników,
 - Poprawa współdziałania odpowiednich służb,
 - Stworzenie zintegrowanego systemu informacji o narkotykach i narkomanii,
 - Ocena i interpretacja trendów epidemiologicznych (rozmiary zjawiska, wzory używania, zachowania ryzykowne) oraz identyfikacja nowych zjawisk na scenie środków odurzających i związanych z tym nowych zagrożeń.
- Zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii:
 - Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem
 - Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Sporządził:

Zespół pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych.

Zatwierdził:

WÓJT
Andrzej Dąbajnycki